FARKASRÉTI PAGONY ÓVODA

Pedagógiai Program

Budaörs
2026.

130/2026. ikt. szám

FARKASRÉTI PAGONY ÓVODA
2040 Budaörs, Farkasréti út 52.

Intézmény OM azonosítója: 032750	**Intézmény neve:** Farkasréti Pagony Óvoda	**Az óvoda igazgatója:** Szili Orsolya

A Pedagógiai Programot készítette a Nevelőtestület bevonásával az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint:

Szili Orsolya
.....
igazgató

FARKASRÉTI PAGONY ÓVODA * 2040 Budaörs, Farkasréti út 52. *
P.H.

Legitimációs eljárás

A Pedagógia Programot az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint az intézmény nevelőtestülete a 2026. szeptember 1-i értekezletén 130/2026. sz. határozatával elfogadta:

Szerő Anita
.....
A nevelőtestület nevében

A dokumentum jellege: Nyilvános	Érvényes és hatályos: Kihirdetés napjától visszavonásig.	Megtalálható: www.pagonyovi.hu

Budaörs, 2026. szeptember 4.

Tartalom

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI 4
1. *JÖVŐKÉPÜNK* 5
2. *KÜLDETÉSNYILATKOZAT* 6
3. *GYERMEKKÉPÜNK* 6
4. *ÓVODAKÉPÜNK* 7
5. *ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJAI* 7
6. *HELYZETELEMZÉS* 8
7. *PROGRAMUNK SZERVEZETI ÉS IDŐKERETE* 12
8. *PROGRAMUNK CÉLJAI ÉS FELADATAI* 14
9. *PEDAGÓGIAI PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK* 23
10. *DIFFERENCIÁLÁS, INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ* 38
11. *A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK INTEGRÁCIÓJA* 39
12. *MIGRÁCIÓS POPULÁCIÓ INTEGRÁCIÓJA* 44
13. *A GYERMEKVÉDELEM* 45
14. *GYERMEKBALESETEK MEGELŐZÉSE* 49
15. *ÓVODA KAPCSOLATAI* 50
16. *PROGRAM TERVEZÉSE* 52
17. *GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK* 53
18. *SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG* 53
19. *ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK* 55
20. *LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK* 57

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az intézmény neve:	Farkasréti Pagony Óvoda
Az intézmény székhelye	2040. Budaörs, Farkasréti út 52.
Az intézmény OM azonosítója:	032750
Az intézmény telefonszáma:	06 20 462 08 30
Az intézmény email címe:	titkar@pagonyovi.hu vezeto@pagonyovi.hu
Az intézmény honlapja:	www.pagonyovi.hu
Az intézmény Alapító Okiratának száma:	XV/5-26/2026
Az intézmény fenntartója:	Budaörs Város Önkormányzat
A fenntartó címe:	2040. Budaörs, Szabadság út 134.
A fenntartó telefonszáma:	06 23 447 800
Az intézmény irányító szerve:	Budaörs Város Önkormányzat Képviselő Testülete
Az intézmény igazgatója és a program benyújtója:	Szili Orsolya
A program elkészítésében közreműködtek:	Farkasréti Pagony Óvoda nevelőtestülete

1. JÖVŐKÉPÜNK

A Farkasréti Pagony Óvoda a jövőben meg kívánja őrizni a város nevelési oktatási intézményeiközött megszerzett jó pozícióját.

Gyermekeik számára óvodát kereső szülők - élve a szabad intézményválasztás lehetőségével - szerencsés területi elhelyezkedésünk mellett szakmai munkánkat elismerve, a város más vonzáskörzetéből is megkeresik intézményünket.

Célunk partnerközpontú intézmény kialakítása.
Lényege: Olyan intézményi működés, amely a partnerek (érintettek) igényeinek kielégítésére összpontosít.
Jellemzője: Kompetens pedagógus kollektíva, mely egységes értékrendet képviselve elkötelezett és felelősséget vállal a szakmai fejlődésért.
Képes gyorsan reagálni változó partneri igényekre és erőforrásait ezen igények kielégítésének szolgálatába állítani.
Ennek érdekében azonosítja partnereit, rendszeresen méri ill. megismeri igényeiket,elvárásaikat és elégedettségüket.

A környezeti kulturáltság területén kedvezőtlenek a tapasztalatok. Az emberek nemtörődömsége, természetük és környezetük szándékos pusztítása a társadalmi tradíciók devalválódása egyre nagyobb mértéket ölt. A felnövekvő generációk szemléletét ezért úgy kell alakítanunk, hogy a környezetüket – önön létalapjukat – pusztító magatartást elítéljék, s természetes attitűddé váljék az állat- és növényvilággal harmonikusan együttműködni tudó igényes magatartás, világkép.
A természet- és környezetvédelem alapismeretei vonatkozásában szeretnénk hozzájárulni a helyes, környezettudatos magatartás, környezetbarát életvitel megalapozásához. A környezeti gondok enyhítéséhez szükséges érzékenység kialakításához.

Óvodánk a családok felé nyitott, a családi neveléssel kölcsönös kapcsolatban, azt kiegészítve nevelünk. Magatartásunk a szülők felé együttműködő, a partnerkapcsolat kialakításában kezdeményezőek vagyunk. Kölcsönös bizalom, tisztelet, alkalmazkodás és segítségnyújtás megvalósítására törekszünk.
Számos ötlettel, lehetőségekkel kívánjuk minél inkább bevonni a szülőket óvodai életünkbe, hogy az élmények közös megélésével segítsük a gyermek kiegyensúlyozott fejlődését

A család és az óvoda harmonikus együttműködésének alapja a nevelési elvek hasonlósága. A szülői szuverenitás megtartása mellett, biztonságos, kiegyensúlyozott emocionális környezetet kialakítva látjuk el az óvodai nevelés elsődleges funkcióját, a gyermekek intézményen belüli nevelési – fejlesztési feladatait.

Célunk, hogy óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot adó béke szigete legyen, ahol a gyermekek örömmel, önfeledt játékkal töltik napjaikat, kreatív, kiegyensúlyozott, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvodapedagógusok irányításával.

2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Valljuk, hogy legfőbb dolgunk a gyermekek számára elérhető közelségbe hoznunk a külső nagy világot úgy, hogy közben alkotó légkörben segítsük a gyermek kibontakozását. Amikor fejlesztjük a gyermek képességeit, alakítjuk, gazdagítjuk személyiségjegyeit, közben igyekszünk saját magunk és mások életét is harmonikusabbá tenni, ha szükséges, oly módon megváltoztatni közvetlen környezetünket az életközeliséggel, természetközeliséggel, hogy mi is jól érezzük magunkat benne.

Nevelőtestületünk a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési programot –adatbanki száma (OKI 96 OVITOP) - gondolta felhasználni a nevelési programunk megírásához, a környezeti nevelés kiemelésével.

Miért?
Mert ezt a programot találtuk olyannak, amelyben saját, már eddig is jól kialakult szokásaink, értékeink elemeivel találkozhatunk.

Melyek ezek a Farkasréti Pagony Óvoda munkájában:

- Természeti, társadalmi kultúra fontosságának kiemelése, környezetünkben megteremtése
- Személyiség- és képességfejlesztés
- Nevelésközpontúság – gyermekközpontúság
- Tevékenységközpontúság, ahol a gyermek szabadon választhat az óvónők által felkínált tevékenységek közül
- Olyan nyitott, rugalmas rendszert biztosít, amelyben a gyerek egyéni szükségletei szerint fejlődhet. A gyermek tisztelete mindenek felett áll.
- Több évre visszamenőleg nevelési terveinket a környezetismeret, környezeti kultúra témakörök köré gyűjtöttük a komplexitás figyelembevételével. Pedagógiai meggyőződésünk, hogy az ismereteket nem elszigetelten, hanem összefüggéseikben, kölcsönhatásaikban kell észrevetetni a gyermekkel úgy, ahogy azok a valóságban előfordulnak.
- A szülők rész vehetnek az óvoda életében, betekintést nyerhetnek az óvoda programjába.

3. GYERMEKKÉPÜNK

A gyermek életkori sajátossága az érdeklődés, befogadni akarás, az önmegvalósításra törekvés.

A gyermek tevékenykedik, emlékezik, gondolkodik, főleg azonban érez és akar. A világot megkell ismernie, mert csak így tud benne élni.
Minél tudatosabban figyel, gondolkodik, annál kíváncsibb lesz, annál több megismerni valóra bukkan.

Arra törekszünk, hogy óvodásaink egy biztonságot nyújtó, ám a mindennapok megszokását izgalmas Pagony kalandra váltó program részesei lehessenek, ami közben okosodnak, formálódnak és minden részterületen eljutnak az iskolaérettségig.
Fontos számunkra, hogy gyermekeink szívesen járjanak óvodába, jól érezzék magukat a gyermekközösségben. Tiszteljék szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal forduljanak

hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikáljanak, érzelmeiket képesek legyenek verbális és nonverbális módon kifejezni. Legyenek érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Legyenek mozgékonyak, szeressék a sportot, a természetet, a különböző művészeti tevékenységeket.
Koruknak megfelelően fejlett magatartás és viselkedéskultúrával rendelkezzenek, legyenek udvariasak, illemtudóak, toleránsak másokkal szemben, szeressék és védjék a természetet.

4. ÓVODAKÉPÜNK

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével elsősorban a játék, a megtapasztalás-megismerés és a mozgás sajátos eszközeivel fejleszti a gyermekeket. A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérve a gyermekek érdekeit figyelembe véve tervezzük napi gyakorlatunkat, melyhez kollégáink hivatástudata, a gyerekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.
Óvodánk a családok felé nyitott, a családi neveléssel kölcsönös kapcsolatban, azt kiegészítve nevelünk. Magatartásunk a szülők felé toleráns és a gyermekek érdekében kezdeményező. A családdal való együttműködés formáinak, tartalmának és hagyományainak kiszélesítésére törekszünk. Bevonjuk a szülőket az óvodai életbe és igényeikhez igazodva támogatást nyújtunka családi neveléshez.

5. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJAI

Óvodai nevelésünk abból a tényből indul ki, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

- Nevelőmunkánk célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Családias, derűs légkör megteremtése.
- Másság elfogadása.
- A gyermekek hatékony és kiegyensúlyozott fejlesztéséhez szoros együttműködés a családdal.
- Sokoldalú képességfejlesztéssel segítjük a gyermekek személyiségének egészét, érzelmi-, értelmi-, testi- és szociális fejlődését.
- A gyermek és környezete közötti szoros érzelmi kötődés kialakítása, a természeti – emberi – tárgyi környezet tevékeny megismerésére, az élet tiszteletére, a természet szeretetére nevelés, környezettudatos nevelés kialakítása.
- Egészséges életmódra nevelés, testi-lelki egészségvédelem kialakítása.
- A mozgás szeretetére építő életvitel, életmód megalapozása. Ennek feladata: a mozgás célzott fejlesztése, a motoros képességek és a mozgáskészség kibontakoztatása. A gyermeknek a mozgásos tapasztalatai során fejleszteni a környezetével való kapcsolatrendszerét, saját testéről szerzett információit, én-tudata kialakítását.
- A nevelési célok és feladatok az egész óvodára nézve azonosak. A csoportok arculatát a gyermekek és az óvodapedagógusok személyisége alakítja sajátossá.
- Célunk, hogy pedagógusaink példamutató magatartással és a megfelelő környezet kialakításával biztosítsák az egészséges életvitelt, a környezettudatos magatartást, a gyermekek erkölcsi közösségi nevelését, szocializációját, képességeik fejlesztését érzelmi

világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását.

- Fontos célunk, hogy a gyermekek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek, a meglévő hátrányaik csökkenjenek.

Óvodai nevelésünk alapelve, hogy nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

6. HELYZETELEMZÉS

A Farkasréti utat övező utcák intenzív beépülése szükségszerűvé tette egy óvoda létrehozását a körzetben. 1978-ban épült könnyűfaszerkezetes, 4 csoportos, 100 férőhelyes óvoda, amely a Tavasz utcai I. sz. Óvoda tagóvodájaként indította be tevékenységét.
1992-ben az integrálás megszűntével az óvoda önálló vezetéssel működő intézménnyé vált. Ebben az évben a növekvő igények miatt egy ötödik csoport kialakítására is sor került. A bővítés által 125 kisgyermek befogadására vált alkalmassá az intézmény.

Az épület állapota és a kor igényei indokolttá tették egy teljesen új, 1381 m^2 óvodaépület megépítését a Farkasréti út 52. szám alatt. 2024-ben megkezdődött „a Farkasréti Pagony Óvoda fejlesztése és férőhely bővítése Budaörs városában" című projekt megvalósítása.

Az új, modern, korszerű, minden igényt kielégítő óvodaépületünket 2026. szeptemberétől vehettük birtokba, mely a csoport- és férőhelybővítés végett már 6 csoportszobával rendelkezik és 150 gyermek (ebből SNI gyermek: 6 fő) befogadására alkalmas. Az intézménybővítés, átszervezéssel is járt, módosult az Alapító Okiratunk, mely szerint az SNI ellátottságunk kibővült az autizmus spektrumzavarral élő gyermekekre.

A Farkasréti Pagony Óvoda arculatát alapvetően meghatározza a családias, otthonos légkör, a gyermekközpontúság, a sokoldalú képesség-és készségfejlesztés.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy gyermekeinket igényes tárgyi környezet vegye körül. Foglalkoztatóinkban hangulatos gyermekbútorok, jó minőségű, színvonalas fejlesztő játékok szolgálják a gyermekek kellemes komfortérzését, esztétikai és értelmi fejlődését. A meghitt légkör kialakításának elengedhetetlen feltétele; a gyermekeket körülvevő kiegyensúlyozott, jólfelkészült óvónők és az ő munkájukat segítő kollégák.

Jelenlegi óvodakertünk ideális a gyermekek napi levegőzéséhez, a szabadmozgás gyakorlásához.

Csoportszervezés
Csoportjaink összetétele életkor tekintetében:

Kiscsoport	adott nevelési évben töltik be a 4. életévüket	homogén összetétel
Középső csoport	adott nevelési évben töltik be az 5. életévüket	homogén összetétel
Nagycsoport	adott nevelési évben töltik be a 6. életévüket	homogén összetétel
Maxi csoport	adott nevelési évben töltik be a 7. életévüket	homogén összetétel

Óvodánk 6 csoportos, 150 férőhelyes. Homogén összetételű csoportokkal működünk.
Tanköteles korú gyermekek további óvodai ellátását biztosítjuk az ismétlő nagycsoportban.

TÁRGYI FELTÉTELEK

Épületbelső

- Az óvoda berendezései a gyermekek biztonságát, egészségük óvását, mozgásterük biztosítását szolgálják
- A csoportszobák világosak, jól tagolhatók, így a különböző játékfunkciók jól szervezhetők
- A gyermekek alaptevékenységét szolgáló játékok minőségiek, változatosak, eszközként jól szolgálják a játékban történő fejlődésüket.
- Az öltözőszekrények a csoportszobák folyosófala mentén találhatók, minden gyermeknek jellel ellátott öltözőrésze van, amibe vállfás ruhatároló zsákokat kérünk a szülőktől a rendszerezhető pakolás elősegítésére.
- A szakfeladatokat ellátó kollégák részére 3 foglalkoztató szoba áll rendelkezésre a gyermekek egyéni fejlesztésére az emeleten.
- Három irodahelyiség áll rendelkezésre az emeleten: igazgatói, titkári és nevelői szoba
- A gazdasági részen: mozgáskorlátozott wc pelenkázóval, szülői wc, raktár, mosókonyha, szertár, hulladéktároló, karbantartói szoba, dolgozói öltözők és mellékhelyiségek, tálaló és melegítőkonyha és teakonyha áll rendelkezésre.
- Mozgáskorlátozottak számára az épületszintek áthidalásában lift segít.

Az egészséges életmód kialakítását és a gyermek nagyfokú mozgásigényét szolgáló tárgyi feltételek:

Tornaterem

- 110m2- es tornatermünk hangszigetelt, egyik oldala mobilfallal rendelkezik, így az aulával összenyitható.
- Álmennyezetbe rejtett projektorral és tornaszertárral egészült ki.
- Felszereltségét tekintve jól felszerelt, minden igényt kielégít, bordásfalas.

Udvar

- A szabványoknak megfelelő játékokkal, árnyékolt homokozókkal, mászókákkal, csúszdákkal rendelkezik. A játékeszközök használatát korcsoportonként differenciáljuk.
- A gyerekek számára kint tartózkodás alatt is biztosított a folyadékfogyasztás az udvari ivókutak által.
- Az udvar a szülők számára az épületből, a csoportszobák közti folyosókon keresztül lehetséges.
- A különböző udvarburkolatok és fedett teraszrészek lehetővé teszik a nedvesebb időjárás utáni udvarhasználatot is.
- 2 fedett, zárható játéktároló áll rendelkezésre.
- Elkerített focipálya
- 3 magaságyás és 2 komposzt segíti a gyerekek környezettudatos attitűdjének kialakítását.
- A tetőterasz, az extenzív zöldtető, az előkertek a gyerekek elől elkerített részek

Könyvtár- szertár felszereltsége

- Az intézményi szakkönyvtár jelentős fejlesztése történt az elmúlt években.
- Több, mint 500 darab könyvvel rendelkezik, így jól szolgálja az óvodapedagógusok tervező- és fejlesztő munkáját.
- Új diavetítő gépeket vásároltunk, megújult a diafilm készletünk, több, mint 160 mese áll rendelkezésre.
- Papírszínházi kollekciónk 10 új mesével bővült.
- A szertár szemléltető eszközei is megújultak. Megkönnyíti és hatékonyabbá teszi az

óvónők élménypedagógiára alapozott munkáját.

- A játék- és szemléltetőeszközök beszerzésénél nagy gondot fordítunk az esztétikumra, praktikumra, szem előtt tartva a nagy igénybevételt.
- Az idényjátékot szolgáló eszközök állandó cseréje szükséges.

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Pedagógusok	1 fő függetlenített igazgató	1 st.
	1 fő igazgató-helyettes	1 st.
	11 fő beosztott óvónő	11 st.
	1 fő fejlesztő pedagógus	1 st.
	1 fő autizmus specifikus gyógypedagógus	1 st.

Technikai dolgozók	6 fő dajka	6 st.
	2 fő pedagógiai asszisztens	2 st.
	1 fő konyhai dolgozó	1 st.
	2 fő takarító	2 st.
	1 fő karbantartó	1 st.
	1 fő óvodatitkár	1 st.

- Az óvodában a nevelő munka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek a személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai életnek. Az óvodapedagógus elfogadó, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyerek számára.
- Nevelőmunkánk eredményességét befolyásolja a munkatársak szakmai felkészültsége, kapcsolatkészsége, nyitottsága, empátiás érzékenysége, kooperációs készsége.
- Törekszünk a megfelelő munkatársi és szakmai kapcsolatok kialakítására, az óvodapedagógusok, a nevelő munkát közvetlenül segítők, a szakfeladatokat ellátók és az óvoda többi dolgozója között.
- A nevelőmunkát külső szakemberek is segítik: logopédus, gyermekpszichológus, gyógytornász, gyógypedagógus.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
  Mindig a gyermek áll a fókuszban, egyéni fejlesztési tervre van szükség minden SNI és BTMN, azaz az átlagostól eltérő ütemben fejlődő gyermeknek.
  Az integráltan nevelt, sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását, egyéni vagy kiscsoportos fejlesztés keretein belül, a szakértői véleményben megfogalmazott fejlesztési területek alapján elkészített fejlesztési terv határozza meg. Szükség esetén utazó gyógypedagógust biztosítunk.
- A védőnő, a szájhigiénés asszisztensnő és a fogorvos a szerződésben foglalt rendszerességgel vizsgálják meg a gyermekeket, ellenőrzik fogaik állapotát.
- Évenként speciális szűrést végeznek szakemberek lisztérzékenység kiszűrésére.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ÉS A NEVELŐMUNKÁT KÖZVETLENÜL SEGÍTŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az óvodában a nevelés eredményességéhez a dajka és a pedagógiai asszisztens munkája is hozzátartozik. Célunk az óvodapedagógus és a dajka, pedagógiai asszisztensi munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében és ezeknek a munkaköröknek a nevelőpartneri rangra emelése.

Munkatársaink folyamatos együtt gondolkodása, összehangolt munkája előfeltétele befogadó szellemiségű óvodánk működésének.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja; ugyanakkor, ha reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét a nevelő oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott pedagógiai-asszisztens, vagy dajka munkatársak is elláthatják.

Programunkban konkretizáljuk azokat a feladatokat, amelyeknél számíthatunk a segítségükre, egyértelművé tesszük a számukra, hogy mely pedagógiai kérdésekben van véleményezési, mely pedagógiai kérdésekben van döntési jogkörük.

A dajka, pedagógiai asszisztens kompetens szerepköri feladatai

- Az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése.
- A gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket.
- Segítse a gyermekek tevékenységét, támogassa az önállóságukat.
- Váljék igényükké a rendszeres, folyamatos továbbképzésen való részvétel.
- A továbbképzéseik anyagát alapvető mentálhigiénés ismeretekkel, önismereti, személyiségfejlesztő elemekkel bővítjük.

SZAKFELADATOK ELLÁTÁSA

Logopédus

- Elvégzi a szűrővizsgálatokat, azok eredményeit egyezteti az óvónőkkel.
- Dokumentálja a fejlesztést.
- Folyamatosan fejleszti a beszédhibával küzdő gyermekeket.
- Megkésett beszédfejlődésű gyerek beszédindításában fejlesztő szerepet vállal.
- A diszlexia, diszgráfia gyanús gyermekeket speciális iskolaelőkészítő foglalkozásokon zárkóztatja fel.
- Közvetlen kapcsolatot tart a szülőkkel fogadóóra keretében.

Pszichológus

- Rendszeres megfigyeléseket végez a gyermekcsoportokban, elemzi a vizsgálatok eredményeit, az óvónők megfigyeléseit.

- Szakmai konzultációkon vesz részt, segítséget nyújt az óvónőknek a problémás gyermekekkel kapcsolatban.
- Szükség szerint egyénileg foglalkozik a gyerekekkel.
- Akinél szükséges vizsgálatot végez.
- Amennyiben a szülők igénylik családterápiát alkalmaz.
- Közvetlen kapcsolatot tart a szülőkkel, a Pedagógia Szakszolgálat, a Gyermekjóléti Szolgálat és az óvoda között.

Fejlesztőpedagógus

- Elvégzi a szűrővizsgálatokat, azok eredményeit egyezteti az óvónőkkel.
- Fejlesztésről dokumentációt vezet és feltölti az oviKréta felületére.
- Munkája során alkalmazza a kompetenciájába tartozó teszteket.
- Egyéni fejlesztési tervet dolgoz ki, minden fejlesztésre szoruló gyermek részére.
- Szakmai konzultációkon vesz részt, segítséget nyújt az óvónőknek a gyermekekkel kapcsolatban.
- Közvetlen kapcsolatot tart a szülőkkel fogadóóra keretében.

Gyógypedagógus

- Ellátja az intézménybe járó SNI gyermekeket.
- Szakszolgálat által előírt óraszámban megtartja a fejlesztéseket.
- Segíti a team munkát.
- Fejlesztésről dokumentációt vezet és feltölti az oviKréta felületére.
- Munkája során alkalmazza a kompetenciájába tartozó teszteket.
- Egyéni fejlesztési tervet dolgoz ki, minden fejlesztésre szoruló gyermek részére.
- Szakmai konzultációkon vesz részt, segítséget nyújt az óvónőknek a gyermekekkel kapcsolatban.
- Közvetlen kapcsolatot tart a szülőkkel fogadóóra keretében.

Gyógytornász

- Elvégzi a szűrővizsgálatokat, azok eredményeit egyezteti az óvónőkkel.
- Hetente két alkalommal tartásjavító és korrekciós tornát tart a tanköteles korú, kiszűrt gyermekek számára.

7. *PROGRAMUNK SZERVEZETI ÉS IDŐKERETE*

AZ ÓVODA MŰKÖDÉSI RENDJE

A *működés rendje* a Szervezeti és Működési Szabályzatban van leszabályozva.

Nevelési év rendje: A nevelési év minden év szeptember 1-től adott év augusztus 31-ig tart. Az óvodai beiratkozás idején beírt és felvételt nyert gyermekek számára az óvoda szeptember1. napjával kezdődik.

Nyitvatartás rendje: Intézményünk nyitvatartási rendjét a fenntartó Önkormányzat határozzameg. Óvodánk hétfőtől péntekig, 6:00 órától 18:00 óráig tart nyitva.
6:00-7:30 illetve 16:30-18:00 óra között összevont csoportokkal ügyeletet tartunk.

AZ ÓVODA CSOPORTSZERKEZETE

A gyermek csoportba sorolásának szempontjai:

- Homogén csoportok kialakítása, megfelelő életkor szerint
- A csoportok életmód szervezésének szempontjai:
  - a tevékenységet napirend szerint szervezzük
  - fontosnak tartjuk, hogy mindenkit önmagához mérten értékeljünk
  - minden tevékenységnek kialakítjuk a szabályait a lehetőségekkel és a korlátokkal együtt
  - kiscsoportban kötetlen foglalkozások, játékba integrált tanulás, benne az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékostevékenységek
  - középső, nagy, és maxi csoportban szervezetten irányított tevékenységek, amelyben szintén megjelennek a játékba integrált tanulás elemei, a komplexitás
  - a gyermeket óvodába lépéstől kezdve az iskola megkezdéséig, az iskolára készítjük fel, korosztályos sajátosságaikat figyelembe véve.

NAPIREND

A szabály-szokásrendszer kialakítását, a magatartási normák erősítését, a kicsik – nagyok zavartalan együttműködését segíti a *NAPIREND*, amely egyben biztos kapaszkodó is a nehezebben alkalmazkodó gyermekek számára.

06:00 – 07:30	Szabad játék gyülekező csoportban
07:30 – 09:30	Szabadon választható tevékenységek a csoportszobában
08:15 – 09:15	Folyamatos tízórai, mosdóhasználat
09:30 – 10:00-10:15	Tevékenységek, kezdeményezések, - a játékba integrált tanulás eszközeivel
10:15 – 10:30	Egészséges étkezés keretein belül napi gyümölcs-zöldség fogyasztása
10:30 – 11:45	Mosdóhasználat, levegőzés, udvari játék, mindennapos mozgás
11:45 – 12:00	Gondozási, testápolási teendők, mosdóhasználat
12:00 – 12:30	Ebéd
12:30 – 13:00	Mosdóhasználat, gondozási teendők, ágyazás
13:00 – 14:30-15:00	Pihenés (mesével, alvással)
14:30-15:00 – 15:00-15:30	Uzsonna,
15:00-15:30 – 16:30	Szabadon választható tevékenységek a csoportszobában Szabad mozgás, szabadon választható játék az óvodakertben
16:30 – 18:00	Gyülekező csoportban szabad játék / szabadmozgás az óvodakertben

Óvodai napirendünk részben folyamatos, minden óvodapedagógus a gyermekek egyéni- és életkori sajátosságaihoz igazodva alakítja ki a tevékenységek közötti belső arányokat.

HETIREND

Játékba integrált tanulás, benne az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek:

- beszélgetés
- verselés, mesélés, dramatikus játék (drámajáték), bábjáték
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- ének, zene, énekes játékok, gyermektánc
- a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
- mozgás

5-35 perces csoportos tevékenységek szervezése.
Az egyes művészeti területek szorosan összekapcsolódnak, témájukat az évszakok és az ünnepek határozzák meg.

A szervezett tanulás munkaformái: frontális, mikrocsoportos, egyéni
3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete 5-10 perc
4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete 15-20 perc
5-6 évesek napi szervezett tanulási időkerete 25-30 perc
6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete 30-35 perc

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának megfelelően - az eddigi intézményi gyakorlatot folytatva -, a tanköteles kort megelőző évtől a gyermekek számára összesen napi 45 perc időtartamban, szükség szerint differenciáltan, iskolaelőkészítő foglalkozásokat szervezünk.

Az óvoda minden időszakban biztosítja a fejlesztő foglalkozásokat a gyermekek részére a folyamatos nevelés biztosítása érdekében.

8. PROGRAMUNK CÉLJAI ÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségletének kielégítése.

Fő feladatcsoportok

- Környezettudatos nevelés és az egészséges életmód alakítása,
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Ezek a nevelési feladatcsoportok szorosan összefonódnak, élesen nem különülnek el.

Óvodánk mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek egészségéhez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- az egészséges, korszerű táplálkozásra
- a mindennapos testmozgásra,
- a testi és lelki egészség fejlesztésére
- a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére
- a baleset-megelőzésére és elsősegélynyújtásra,
- a személyi higiénére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésére nagy gondot fordítunk.
Az életmód kialakításában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés és

megtapasztalás során.
Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatással szeretnénk lenni a gyermekekre.

Feladataink:

- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése
- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájukhoz, fejlődési üteméhez.
- A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtünk (csoportszobákban, udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérsékletre, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajártalomra.
- A kulturált étkezési szokások kialakítását az óvodába lépéstől egyre magasabb szinten valósítjuk meg.
- Az egészséges táplálkozás alapelveire, a mindennapos nyers zöldség – gyümölcs fogyasztására nagy hangsúlyt fektetünk. Célunk, váljék a gyerekek mindennapos szokásává ezek fogyasztása.
- Beszélgetések alkalmával felvilágosítjuk a gyermekeket az üdítők mértéktelen fogyasztásának káros hatásáról. Ösztönözzük őket az elegendő mennyiségű vízfogyasztására.
- A pihenés feltételeinek optimális megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából adódó különbségeket.
- Az ebéd utáni pihenést segíti a redőnyök leengedése, a mese olvasás, halk zene hallgatása, nyugtató hatású illóolajok csepegtetése a párologtatóba, diffúzor használata. A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű fektetőket, takarókat és minden kisgyerek magával viheti az otthontól hozott alvópajtását, kisebbek a cumit is.
- A szabad levegőn tartózkodás fontos eleme napirendünknek.
- A túlzott UV sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen. Erre felhívjuk a szülők figyelmét is.
- A mindennapi mozgásnál, ha csak tehetjük a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- A mindennapos mozgás kiemelt szerepet kap nevelési rendszerünkben.
- Az optimális ruházkodás terén odafigyelünk, hogy mindenkor feleljen meg a gyermek méretének, a hőmérsékletnek, a gyermek mozgásos tevékenységének. A réteges öltözködés fontosságára is felhívjuk a szülők és a gyermekek figyelmét.
- Rendszeres orvosi, védőnői ellátás és szűrővizsgálatok szervezése, jogszabály szerint.
- Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.
- Felhívjuk óvodásaink figyelmét a balesetveszélyes helyekre, alkalmakra, rávezetjük őket az ezt megelőző helyes magatartásra, viselkedésre. Ezt szolgálja a helyes közlekedésre való nevelés is.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodás gyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásra.

KÖRNYEZETTUDATOS NEVELÉS ÉS AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

KÖRNYEZETTUDATOS NEVELÉS

Nevelőközösségünk tudatosan felelősséget vállal a környezet ügyéért, a környezet alakítása, fejlesztése, védelme érdekében. Az erre való felkészítést, a környezetorientált értékrendszer megalapozását kiemelten kezeljük.

Céljaink:
A környezettel való ismerkedés óvodai nevelésünk egészében érvényesül, áthatja az óvodai éltet. E folyamatban a gyermekek egyénenként változó lehetőségeinek figyelembevételével alakítjukaz egészséges életmódbeli szokásokat. A mozgásigény kielégítésére, a mozgás fejlesztésére törekszünk, megalapozzuk a környezettel való konstruktív viszonyt meghatározó attitűdöket és magatartásmódokat. Az élet és egymás iránti tiszteletre, együttműködésre, az ember által létrehozott értékek megbecsülésére, felelős cselekvésre nevelünk.
Óvodai környezetünk feltételei, nevelőközösségünk környezeti szemlélete, humanisztikus magatartása, értékátadó környezetpedagógiánk együttesen teszi lehetővé nevelésünk hatékonyságát.
Arra törekszünk, hogy a gyermek minden nap pozitív érzelmekkel élje át környezetéhez való viszonyát, gazdagodjék, gyarapodjék általa.

Feladataink:

- Olyan óvodai légkör biztosítása, amelyben a környezetvédelem, a természet tisztelete, a mindennapok természetes részét képezik.
- A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása, a természet és az élővilág tiszteletére nevelés.
- A fenntarthatóság értékrendjének hiteles közvetítése a mindennapi óvodai tevékenységek során.
- A szűkebb és tágabb környezet rendjének, tisztaságának és esztétikumának megőrzésére irányuló igény kialakítása.
- Az ökológiai gondolkodás alapjainak lerakása, szemlélet fejlesztése tapasztalatszerzésen, megfigyelésen, játékos kísérleteken és cselekvő tevékenységeken keresztül.
- A természet évszakonkénti változásainak folyamatos megfigyelése, élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása kirándulások, séták és udvari tevékenységek alkalmával (Fenyves: Nap-hegy tanösvény).
- A közvetlen környezet növény- és állatvilágának megismertetése, gondozási feladatokba való bevonás (ültetés, kiskert-ápolás, növénygondozás, akvárium gondozása, komposztálás).
- A természetes anyagok, évszakhoz kapcsolódó termések és „kincsek" gyűjtése, felhasználása a tevékenységek során.

- A komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés, papírgyűjtés és az újrahasznosítás gyakorlatának kialakítása és következetes alkalmazása.
- A hagyományos ünnepek és a kiemelt zöld jeles napok élményszerű megünneplésével a gyermekek pozitív érzelmi kötődésének erősítése, tapasztalatok, ismereteket gazdagítása.
- A víz kiemelt jelentőségének megismertetése: a víz szerepe az életben, a takarékos vízhasználat szokásainak alakítása. A víz- és energiatakarékosság fontosságának tudatosítása (vízcsap elzárása, világítás lekapcsolása), a környezettudatos szokások mindennapi gyakorlása.
- A levegőszennyezés és egyéb környezeti ártalmak életkornak megfelelő megismertetése. A levegő tisztaságának fontosságára való figyelemfelhívás, a környezetszennyezés (pl. járművek káros hatása) életkornak megfelelő tudatosítása.
- A gyermekek figyelmének felhívása arra, hogy az állatoknak saját helyük van a természetben; tisztelettel és felelősséggel forduljanak minden élőlény felé.
- Az állatmenhely szerepének és fontosságának életkornak megfelelő megismertetése, ráirányítva figyelmüket a felelős állattartás jelentőségére. Szervezett adománygyűjtés az állatmenhely támogatására. Családok bevonása által a segítőkészség, az együttérzés és a társadalmi felelősségvállalás megalapozása.
- Az óvoda környezetének közös gondozása, rendben tartása, a gyermekek bevonása egyszerű, életkoruknak megfelelő feladatokban.
- A családok bevonása a környezetvédelmi programokba, a környezettudatos szemlélet erősítése az együttműködésen keresztül.

Zöld ünnepeink:

Életkori sajátosságaikat figyelembe véve projektek keretében tudatosítjuk a gyerekekben az élővilág szerepének fontosságát és megóvásának, fenntartásának fontosságát.

Szeptember 22.	Autómentes világnap
Október 4.	Állatok világnapja
Október 15.	Kézmosás napja
November 4. hete	Madárkarácsony
December 13.	Luca napja
Január 2. hete	Vitamin hét
Február 2.	Medve napja
Március 10.	Beporzók napja
Március 22.	Víz világnapja
Április 2.hete	Szelektív hulladékgyűjtés
Április 22.	Föld napja
Május 10.	Madarak és fák napja
Május 20.	Méhek világnapja
Június 2. hete	Lomb fesztivál

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Céljaink:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Legfontosabb feladtunk a gyermeki szükségletek kielégítése, a testi-lelki szükségletek harmonikus összehangolása. A heti, napi életritmus kialakítása.

Napi- és hetirendünket rugalmasan kezeljük, melyekben a játék, étkezés, játékba integrált tanulás

különböző formái, a csendes pihenő és a mindennapos mozgás valósulnak meg.

Feladataink:

- A gyermekek lelki egészségének védelme elfogadó, biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör biztosításával.
- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos és esztétikus környezet megteremtése.
- Az egészséges életmód szokásainak alakítása: helyes testápolás, kulturált étkezés, megfelelő öltözködés.
- A betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés fontosságának megalapozása.
- A gyermekek testi egészségének védelme, edzettségük fejlesztése, ellenálló képességük erősítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek rendszeres mozgásigényének kielégítése változatos mozgáslehetőségek biztosításával (mindennapos mozgás, mozgásos játékok, szervezett tevékenységek).
- Az elsősegélynyújtás alapjainak és a segítségnyújtás fontosságának életkorhoz igazított megismertetése.
- Az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítása, támogatása: a közétkeztetés mellett törekszünk az egészségtudatos szemlélet erősítésére, napi, rendszeres gyümölcs- és zöldségfogyasztás ösztönzésére.
- A szülők figyelmének felhívása az egészséges életmód és táplálkozás fontosságára, együttműködés erősítése ezen a területen.
- Szükség esetén szakemberek (fejlesztőpedagógus, pszichológus, pedagógiai szakszolgálat) bevonása a prevenció és korrekció érdekében.

Kulturált étkezés szokásaira nevelés

A gyermekek naponta háromszor étkeznek, tízórait, ebédet és uzsonnát kapnak. Az étkezéskor kiemelt figyelmet fordítunk a helyes testtartásra, esztétikus terítésre szoktatjuk őket, melyet a naposok végeznek. Üvegpoharat, kerámia étkészletet és gyermek méretű fém evőeszközkészletet használunk. A gyermekek fejlettségének megfelelően 5 éves kortól késsel-villával étkeznek.

Egészséges életmód, korszerű táplálkozás

- Folyadékigényüket mindenkor kielégítjük, fokozottan figyelünk a mozgásos tevékenységek utáni szomj oltásra, illetve a meleg időszakban az udvaron folyamatos az ivás lehetősége biztosított.
- Vitaminszükségletük (egészséges táplálkozási szokás) kielégítéséhez ösztönözzük a napi gyümölcs és zöldség fogyasztást.
- Korszerű táplálkozás kialakításánál különösen odafigyelünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére.
- **A különleges étrendet igénylő gyerekek ellátása:**
- ***A táplálék allergiás*** gyermekek számára a speciális ételhez való hozzájárulást a mindenkori étkeztetési céggel történő folyamatos egyeztetésekkel, szükség szerinti szakorvosi javaslat alapján megszervezzük, fokozott figyelemmel kísérjük. Az érintett gyerek számára biztosított diétás ételt külön, névvel ellátott dobozban tároljuk, a kiszolgálás során is fokozott figyelemmel kísérjük.
- ***A cukorbeteg gyerekek*** intézményen belüli ellátását az ezzel a feladattal megbízott, a szükséges elméleti és gyakorlati tudással rendelkező személy végzi, a feladatkörhöz kapcsolódó eljárásrendnek megfelelően. A cukorbeteg gyerekek biztonságos

ellátásához szükséges a szülők, szakorvos, óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek, dajkák, konyhai dolgozó szoros együttműködése.

Délutáni pihenés

- A délutáni pihenés teljes idejét igénybe vevő gyermekeknek biztosítjuk a nyugodt, csendes légkört.
- Figyelembe vesszük a korcsoportok alvásigényét:
  Mini csoport 15:00; Kiscsoport 14:45; Középső csoport 14:30; -ig alszik
- Nagycsoportosok 13:45-ig relaxálnak az ágyban fekve, majd felkelnek és különböző fejlesztőtevékenységet folytatnak 14:30-ig.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

- Minden nap biztosítjuk a szabadban történő levegőzést, szabadmozgást.
- Ahhoz, hogy a kisgyermek szervezete el tudja viselni a környezeti *stresszhatásokat,* hogy alkalmazkodóképes legyen, szervezetét az időjáráshoz, a fizikai megterheléshez kondicionálni, edzeni kell, a szabad levegőn mozgásos tevékenységek végzésével, sétákkal, kirándulásokkal.
- A gyermek testi képességeinek fejlesztését szolgálja a rendszeres mozgás. Mindennapos mozgás tevékenységet folytatunk a gyerekekkel a csoportszobán belül, ha más lehetőséget nem találunk rá, illetve heti egy alkalommal tornatermünkben mozgásos tevékenység történik. Tornatermünkben rendelkezünk korszerű mozgásfejlesztő eszközökkel, melyek nagyon jól felhasználhatók terápiás célokra is, mint testtartás javításra, izomerősítésre és mozgáskoordináció fejlesztésére.

A gyermekek testi fejlődésének mérése

- Óvodába lépéskor a gyerekekről anamnézist veszünk fel, oviKrétában rögzítjük.
- Növekedési ütem figyelemmel kísérése és ennek rögzítése az oviKrétában.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni adottságait és egészségi állapotát.

Tisztálkodás:

- Egészségük megóvása érdekében a szappanos kézmosás, törölközés, fésülködés rendszeres végzésére szoktatjuk a gyermekeket. Minden étkezés előtt, kezeket szennyező kézimunka illetve udvari játék után mosnak kezet a gyermekek, kezdetben segítséggel, majd önállóan.
- Jellel ellátott törölközőkbe törlik kezüket, mely könnyen elérhető magasságban van számukra.
- A fésülködést életkornak megfelelően, először segítséggel, majd önállóan (kivéve hosszú hajú kislányok) jellel ellátott fésűvel végzik.
- A mosdóhelyiségekben a gyermekek létszámának megfelelő számú WC található, válaszfallal elkülönítve. Biztosítjuk az intimitást, választás alapján először a kislányok, majd a kisfiúk használják a mosdót.
- Külön figyelmet fordítunk a WC-papír használatra, különösen a kislányoknál. A papír könnyen elérhető helyen van, hogy a gyermekeknek ne okozzon gondot a használata.

AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az érzelmi nevelés és a társas kapcsolatok célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján.

SZERETETTELJES CSALÁDIAS LÉGKÖR BIZTOSÍTÁSA

- Családias légkörben zajlik óvodai életünk, ennek előfeltétele, hogy óvodapedagógusok, dajkák és kollégák barátságos, otthonos környezetet teremtsenek a gyermekeknek.
- Programunk megvalósításának fontos feltétele, hogy az óvoda felnőtt közössége és a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak egymás közötti kommunikációját, kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából a gyermekek felé mutatott viselkedésminta modellértékű szerepet tölt be
- Az egyes csoportoknak önálló, de egymáshoz kapcsolódó szokásrendszere van, amely elmélyíti a gyermekek közösséghez való tartozásának érzését.
- A csoportszobákban a gyerekek rajzainak saját, jellel ellátott helyet biztosítunk, mellyel el kívánjuk érni, hogy a gyermekek a közösségen belül is, mint egyén, nagy hangsúlyt kapjanak.
- Óvodánkban a „beszoktatás" ideje alatt a gyermekek fokozatosan ismerkednek az óvoda épületével, az őket körülvevő felnőttekkel és gyermekekkel. Kezdetben minden megnyilvánulást természetesnek veszünk. Nagyfokú gyöngédséggel és türelemmel vesszük körül a gyermekeket, hogy hozzásegítsük őket az új környezet fokozatos elfogadásához.
- Alváshoz a gyermekek óvodánkba behozhatják magukkal a kedvenc tárgyikat (párna, alvó pajtás,cumi), hogy az otthonosságot és a biztonságérzetet ezek a tárgyak erősítsék.
- A gyermekek neveléséhez a szülőkkel bizalommal teli kapcsolatra törekszünk.
- Közösségfejlesztő pedagógiai munkánkban az odafigyelést a meghallgatást fontosnak tartjuk, a gyermekeket a saját érzéseinek elmondására, a mások érzéseinek meghallgatására ösztönözzük.
- Óvodánk egyszerre kívánja elősegíteni a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, teret engedve az önkifejező törekvéseinek.
- Alapelvünk, hogy a gyermeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Fontosnak tartjuk a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlását, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozását.
- Óvodánk a gyermek nyitottságára épít és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A GYERMEK KAPCSOLATTEREMTŐ KÉPESSÉGÉNEK KIALAKTÁSA

- Családias légkörünk elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását, mindehhez gazdag, cselekvő felfedeztető tevékenykedő életet biztosítunk.
- Közös kirándulásokon, programokon együttes élményekkel erősítjük a közösség formálódását.
- Csoportjainkban arra törekszünk, hogy a kortárs kapcsolatokat erősítsük.
- Programunk alapelve, hogy óvodapedagógusaink tudatosan és tervszerűen irányítói és társai is egyben a gyermekek mindennapjainak.
- A gyermekcsoportok előtt álló feladatokat a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével alakítjuk ki.

ERKÖLCSI NORMÁK MEGALAPOZÁSA AZ ÓVODÁSKORBAN

Nevelőtestületünk és óvodánk összes dolgozója egységesen kinyilvánítja, hogy a másság elfogadása alapvető erkölcsi és etikai norma. Ennek megfelelően gondolkodunk, ennek megfelelően élünk.

Együtt élünk a sokszínűséggel, örülünk a többértékűségből fakadó színes életlehetőségeknek, ami az eltérő szokások, nyelvek, kultúrák, életmódok, nemi identitás, műveltségek, anyagi lehetőségek összeegyeztetése azon a szinten, amely szinten egy csoport (esetünkben egygyerekcsoport) együtt kell, hogy éljen napi több órán át. Nem célunk az eltérő értékekösszemosása, nem célunk az „egyformásítás", de célunk az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre (játékra) késztető légkör kialakítása.

Véleményünk szerint csak az az óvodai csoport válhat közösségé, amelyikben minden egyes gyermek önmagában biztos, önálló és mindenkinek vállalható szerepet tölt be. Tehát egyént (indivíduum) nevelünk, de az egyén érdekei csak a „másik" összefüggésében ér valamit, csak a többiekkel való relációjában válik jelentőssé. A „mi-tudatban" benne van az „én-tudat" is, az „én-tudat" pedig adott esetben „mi-tudattá" alakulhat.

Nevelésünk szerint a szokásrend kialakítása és az azokhoz való alkalmazkodás az óvodai erkölcsi nevelés alapja. Az egyes szokások, együttélési normák „betartása" tehát nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél sem, viszont az egyes értékek, szabályok felnőttáltali megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce" eleve ellentmond az erkölcsnek. A differenciálás tehát abban nyilvánul meg, hogy kitől, milyen szinten várjuk el ezeket a cselekedeteket. Véleményünk szerint az egyes reakciók megerősítése, illetve a sajnálkozás, haaz adekvát cselekvés elmarad, segítheti és meggyorsíthatja a belsővé válást. Véleményünkszerint az igazán hatékony dicséret a megelégedés, az öröm és sosem a tárgyi jutalom, mintahogy a szokások elmaradásánál vagy be nem tartásánál sem jó, ha büntetést kapnak a gyerekek. A gyerekcsoport tagjai is kifejezik az egyes cselekedetekhez való viszonyukat, ami szintén apozitív vagy negatív megerősítés egy szocializált formája és ez az állapot már maga a közösségi érzés állapota.

Nevelésfilozófiánk szerint ebben az életkorban elegendő, ha az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, segítségadásban megnyilvánul, illetve néhány együttélési szabály betartásában (köszönés, játékeszközök helyrerakása stb). A normák kialakulása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki létet.

Ebben a teljesítményközpontú, elanyagiasodott és individualizált világunkban fontosnak tartjuka gyerekek erkölcsi fejlődésének elősegítését.

SZOCIALIZÁCIÓ AZ ÉRZELMI BIZTONSÁG SEGITSÉGÉVEL

Beszoktatás időszaka

- A szülőtől való elszakadás minden életkorban a gyermekek számára nehéz feladat. A fokozatos elszakadást úgy biztosítjuk, hogy a szülő vagy szülők a beszoktatás kezdeti szakaszában részt vehetnek a gyermekükkel együtt az óvodai életben. Ez az időszak gyermekenként változó. A beszoktatás folyamata akkor fejeződik be, amikor a gyermek viselkedésében megfigyelhetők az idegen személy és a környezet elfogadásának jelei.

A gyermek óvodában eltöltött idejét úgy szervezzük, hogy mindvégig érezze az érzelmi biztonságot, az óvodapedagógus és a dajka elfogadó gondoskodását, szeretetét.

- A gyermek óvodai jelét szülője kiválaszthatja, ami végig kíséri őt az óvodáskor végéig.

A csoportközi tevékenységek lehetőséget biztosítanak a gyermekek számára a másság elfogadására", fejleszti a gyermekek pozitív emberi magatartását, társával való viszonyát, versenyszellemet, kudarctűrést, figyelmet, türelmet, kitartást, egymás iránti figyelmességet, segítőkészséget.

Az óvodai élet során a gyermek megtanul alkalmazkodni, elfogadni. tolerálni, szükségletet késleltetni, önmagát megvalósítani nem sértve a másik gyermek szabadságát.

AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával.

A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek ugyanis képesek az alap kulturtechnikák elsajátítására. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monológikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa kommunikációs ismereteiket (például érzelmeket jelző gesztusok, testtartások).
Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A gyermek beszéd- és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermekek számára a közösségben.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés célja az anyanyelv szeretete, ismerete a kommunikációs kedv fenntartásával, továbbá az inger- és élmény gazdag környezet megteremtésével, az érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség és a mozgás fejlődésének folyamatos biztosítása. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az pedagógusok feladata az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel.
A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve tervezzük és szervezzük a mindennapi játékba integrált tevékenységeket, melyben arra törekszünk, hogy a gyermekek sokérzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez.
Feladatunk a gyermekek spontán és szervezett formában szerzett ismereteinek bővítése, rendszerbe foglalása.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Kialakul a gyermek feladattudata, feladattartása
- Képesek a tartós figyelemkoncentrációra
- Fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van

- Teret adnak alkotó képzeletüknek
- Mozgásuk összerendezetté, finommotorikájuk fejletté válik

9. PEDAGÓGIAI PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK

A belülről indított játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése, továbbá, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék.

JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, óvodai nevelésünk leghatékonyabb nevelési eszköze.

- A játék a gyermek olyan tevékenységformája, melyet örömszerzés kísér és magáért tevékenységért folytat.
- Gyermekeink a játékon keresztül ismerkednek a világgal a valósággal, eközben szereznek tapasztalatokat környezetükről
- A játék személyiségfejlesztő hatását meghatározzák azok az érzelmek, melyek a játékot kiváltják ezáltal válik a játék az érzelmi nevelés színterévé.
- Játékukban megjelenik a felnőttek világának utánzása, eközben tanulják meg a viselkedési formákat, elkezdődik erkölcsi magatartásuk kialakulása.
- A játékban nagy szerepe van a társas kapcsolatoknak, a gyermek-gyermek és a gyermek-felnőtt kapcsolatnak, főként a szerepjátékben fejlődnek társas kapcsolataik.
- Pedagógiai programunkban a gyermekek szabad, spontán játéka dominál.
- Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsanak a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz (drámajátékhoz), konstruáló játékokhoz, a szabadjátékokhoz.
- A napirendben megfelelő szerepet kap a gyermekek szabad játéktevékenysége a csoportszobában és az udvari játékban egyaránt.
- Alkotó kedv légkört teremtve a játékban fejlődik leginkább a gyermekek kreativitása.
- Csoportszobáinkat úgy rendeztük be, hogy legyen állandó helye a kuckózásnak.
- Környezeti nevelésünk fontos eleme a kirándulások alkalmával begyűjtött termények, levelek, „kacatok és kincsek" Kiemelt fontosságúnak érezzük a természet ajándékaival való játékokat.
- Játék keretében a kisgyermekek ismerkednek természeti anyagokkal illetve „természettudományos" megfigyeléseket végeznek (pl. csíráztatás, lucabúza stb.). Fontos hangsúlyozni, hogy óvodapedagógusaink tudják, hogy ebben az életkorban nem a természeti jelenségek tudományos magyarázata a fontos, hanem sokkal inkább maga a felfedező, cselekvő tevékenység és a játék.
- Az egyes korosztályoknak eltérő mennyiségű és fajtájú játékeszközöket biztosítunk.
- Az udvari játékokhoz zömmel a gyermekek nagy mozgásigényét kielégítő természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő eszközöket (pl. fa- játékok, mászókák) telepítettünk.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

JÁTÉKFAJTÁK

Gyakorlójátékban szabadon hagyjuk érvényesülni a „magam csinálom, már tudom,próbálgatom" motívumait, mely az énfejlődés fontos tényezője.
Hang és beszéd játékos utánzása, a beszédkészség fejlődésének kezdeti eszköze, nagyon jó szociális hatással van a gyermekre.
Mozgások gyakorlása, melyben a gyermek a mozgást mindig ugyanolyan formában ismétli, valamiféle maga alkotta szabály szerint begyakorolja azokat.
Manipulációs játék: játék az eszközökkel, kézzel való tevés-vevésből áll, a gyakorlási funkció megismerési igényének kielégítéséből.

Építő, konstruáló játék pedagógiai értéke a kreativitásra nevelés. Velejárói a megfigyelés, az emlékezés, a képzelet, a problémamegoldás, az esztétikai érzék és a manualitás fejlesztése. Építés közben a gyermek átéli az alkotás örömét. Szeretnénk, hogy a gyermekek eljussanak olyan fejlettségi fokig, hogy meghatározott céllal konstruáljanak, és közben képesek legyenektöbb napig folytatni a játékot.

***Szerepjáték*ban** a gyermekek önként, szabadon vállalt szerepeket játszanak el. Ez az óvodáskor legkedveltebb, legjellemzőbb és pedagógiai szempontból legfontosabb játékformája. A szerepjáték a gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit és az ehhez fűződő érzelmeit tükrözi. Mindig valamilyen társadalmi élményből fakad, így fejleszti a gyermek viselkedéskultúráját, aktivitását.

***A szabályjáték*ot** többféle motívum válthatja ki, de önként választott tevékenység, amelyben érvényesül a játék szabadsága. A mozgásos és értelemfejlesztő szabályjátékok gyakorlásával a szabályok pontos betartásával ösztönözzük a gyermekeket, és a közös, egymásért folytatott versenyszellem kialakítását fejlesztjük az értelmi képességek fejlesztésén túl.

***Barkácsolás*sal** a szerepjátékainkhoz a szükséges kiegészítő eszközöket készítik a gyermekek, tehát mindig a játék igényéből fakad. A barkácsolási feltételek megteremtésével, a jó légkörű beszélgetéssel egybekötve, közbeni dúdolgatással, verseléssel fejlesztjük a gyermek alkotási készségét, kézügyességét.

Dramatizálás, bábozás során az irodalmi élmények biztosításával a gyermek esztétikai érzékét fejlesztjük. A népmesék, népi mondókák, népdalok, versek, rövid elbeszélések megfelelő alapot adnak az eljátszásra, a bábok mozgatására, az ízes szófordulatok megszerettetésére. Motiváljuka gyermekeket, hogy mese – versélményeik alapján elképzeléseik, szándékaik szerint formáljákát a történeteket, olyan tulajdonsággal ruházzák fel a szereplőket, mely belső igényükből fakad.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek képesek több napon keresztül zajló játéktevékenységben részt venni
- Játékukban dominánsan megjelenik a szerepjáték
- Az ismert meséket önálló kezdeményezésük által eldramatizálják, elbábozzák.
- Építkezésükre jellemző, hogy bonyolult és fantáziadús.
- A szabályjátékok alkalmával a szabályok betartására és betartatására törekszenek.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda szokás szabályrendszerének elemei.
- Interakciójuk, gazdag, kulturált és érthető.

VERSELÉS, MESÉLÉS, DRAMATIKUS JÁTÉKOK

A tevékenység célja a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikus csodákkal teli meseélmények által, a versek zeneiségével és rímeivel.

- A gyermekek érzelmi biztonságának és az anyanyelvi nevelésének legfontosabb színtere a többnyire játékos mozdulatokkal kísért mondókák, dúdolók, versek. A ritmus – mozdulat egysége a gyermeknek közvetlen érzelmi- érzéki élményt ad.
- Az óvodapedagógusok a népimesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséi mellet a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből választanak. A felhasznált irodalmi anyagokat az óvodapedagógusok módszertani tudatossággal válogatják, óvodai programunk megvalósításához kapcsolódó kötelező/ajánlott szakirodalom jegyzék alapján, mertcsak a művészi értékű irodalmi alkotás biztosítja a gyermek számára az esztétikai élményt.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős és jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
- A napirendben is kiemelt helye van a mesélésnek. Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő hangulatot és nyugodt körülményeket teremtsenek a mindennapi meséléshez.
- A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének egyik legfőbb segítője, megfelel a kisgyermek szemléletmódjának, világképének. Feloldást és megoldást kínál szorongásaira a hallott és eljátszott mese.
- Mesehallgatáskor a gyermek a mesélővel személyes kapcsolatban, biztonságban érzi magát, a játéktevékenységekhez hasonlóan elengedhetetlen intim állapotában, eleven belső képvilágot jelent meg.
- Óvodapedagógusaink az altatási rituálénkat meseolvasással kezdik, mely elengedhetetlen tevékenység a mindennapok során.
- A már jól ismert megszeretett meséket a gyermekek szerepekre osztják az óvodapedagógusok segítségével és eljátszák. A mese-dramatizációkhoz szükséges jelmezeket, kellékeket közösen készítik el, felhasználják hozzá a csoportban összegyűjtött régi öltözékeket, kalapokat, kendőket stb. A drámajátékokat először az óvodapedagógusok kezdeményezik, majd a gyerekek ötleteikkel gazdagítják és beépítik a mindennapi játékukba.
- A mese-dramatizációkat a nagyobbak eljátszák a kisebbeknek, szüleiknek, közös ünnepek, rendezvények alkalmával. A mindennapi meséléshez kapcsolódnak a drámajátékok, melyek egyrészt, mint meseindíttatású játékok jelennek meg. (Ez a mesék kreatív feldolgozását, továbbgondolását, előzményük eljátszásával stb. jelenti.) Másrészt, a drámajátékokat, mint kreatívképességfejlesztő játékokat alkalmazzuk a tehetséggondozás és a fejlődés elősegítségére. (Fejlesztik a gyermekek értelmi képességeit: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kommunikáció.)
- A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel– feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- A mindennapi meséléshez, mondókázáshoz és verseléshez szorosan kapcsolódnak a gyermekek bábjátékai. A hallott meséket és az általuk kitalált történeteket, meséket az óvónők elbábozzák a gyermekeknek, ők pedig elbábozzák társaiknak.
- Programunkban lehetőséget teremtünk a gyermekek saját vers- és mesealkotására, annak mozgással és /vagy ábrázolással történő kombinálására.

A DRÁMAJÁTÉKOK FEJLESZTŐ HATÁSAI

- Fokozzák a közösségért, a közösségben tevékenykedő gyermek aktivitását. Segít a gyermeknek önmaga és a világ jobb megismerésében.
- Serkenti a rugalmas gondolkodást, az alkotó képességet.A gyermekek időérzékét, térbeli tájékozódását fejleszti.
- Elősegíti a gyermek beszédkészségének tisztaságát, kommunikációs képességeinek kifejezővoltát.
- Szókincsüket bővíti.
- Ellensúlyozhatja a tömegkommunikációs eszközök okozta passzivitást. Gazdagítja a gyermekek játékkultúráját, kreativitását.

BESZÉLGETÉSEK

- Az anyanyelvi nevelést és a kommunikáció-fejlesztését szolgálják a napirendben szereplő beszélgetések, amikor gyermekek csoportos, szervezett formában megbeszélhetik társaikkal és a felnőttekkel az őket foglalkoztató időszerű kérdéseket beszámolhatnak a velük történt eseményekről stb.
- Ezek ez alkalmak segítenek a gyermekek toleranciájának fejlesztésében, az egymásra figyelés a másik meghallgatásának képességének kialakulásában.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek a mindennapi tevékenységeik alkalmával szívesen ismételgetik a mondókákat, verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Érdeklődéssel forgatják a mesekönyveket.
- Szívesen mesélnek, dramatizálnak, báboznak.
- Megjegyeznek, képesek visszamondani gyermekmondókát, verseket, meséket.
- Tudnak meséket, történeteket, (verseket) kitalálni és azt mozgással megjeleníteni.

MOZGÁS

A tevékenység célja a gyermekek harmonikus mozgásának, testi képeségeinek szabad kibontakoztatása, játékos formában. Célunk továbbá a gyermekek térbeli tájékozódó képességeinek, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.

- A gyermek lételeme a mozgás. A mozgás, mint életkori sajátosság, a nap folyamán bárhol és bármikor beépíthető az óvod nevelési munkájába
- A tornával, mozgásos játékkal fejlesztjük a gyermekek természetes mozgását.
- Feladatunk a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése, magasabb szintre emelni a testi képességeket, a motoros képességek fejlesztése, a vázizomzat erősítése, biztosítjuk a gyermeki szervezet sokoldalú, teherbíró képességének fejlesztését, a helyes testtartás kialakítását.
- Programunk mozgásos tevékenységeiben együttesen érvényesül a rugalmasság és a kötöttség.
- Mindennapos mozgást biztosítunk a gyermekek számára a napirendünkben.

- A hetirendben minden csoport részére hetente egy alkalommal szervezünk kötött formában testnevelés foglalkozást.
- A készségszintű feladatok gyakorlására a köredzést, mint az egyik leghatékonyabb foglalkoztatási formát alkalmazzuk.
- Hetente két alkalommal foglalkozik gyógytornász a tanköteles korú gyerekekkel tartásjavító prevenciós illetve korrekciós torna keretében.
- A mindennapi mozgás során, a mozgásos játékok szervezésében az óvodakert kínálta lehetőségeket a gyermekek edzésében maximálisan kihasználjuk.
- A spontán, a szabad játék keretében végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.
- Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- A napi mozgáslehetőségeken túl a csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, séták a közelebbi és távolabbi környezetben is.
- A nagyobbakkal tömegközlekedési eszközöket használunk a programok során.
- A derűs légkör, jó hangulat biztosítása, amely a gyermek számára pozitív élményt nyújt. Minden egyes új feladat kihívás a gyermek számára, a sikeres végrehajtás pedig növeli a gyermek önbecsülését, magabiztosságát, ezzel újabb cselekvésre készteti őt.

A FEJLESZTÉS TARTALMA

A mozgással szeretnénk kialakítani a gyermekekben azt a mozgásigényt, hogy minden nap rendszeresen mozogni jó és szükséges
A szervezett mozgás formái:

1. Mindennapi szervezett és szabad mozgás
2. Heti testnevelési foglalkozásokon kívánjuk megvalósítani
3. Szabadidőben (sétákon, kirándulásokon), játékidőben végzett mozgásfejlesztés.

Mindennapos mozgás:
Középpontjába a mozgásos játékot állítjuk, amely a gyermekek számára az aktív pihenést jelenti. A mindennapi testnevelés felépítésének megválasztásakor mindenkor az adott foglalkozás fő feladatát vesszük figyelembe. Az időjárástól függően csoportszobában, tornateremben, illetve az udvaron is végezhetők. Arra törekszünk, hogy 10-15 perc igazi örömöt jelentsen a gyermekeknek és alaposan meg is mozgassák egész testüket.

A heti mozgás tevékenység:
Heti egy alkalommal a tornateremben végezzük. A foglalkozás anyagai a kondicionálás és a koordinációs képességek, a mozgékonyság, hajlékonyság, a testséma, az oldaliság, az énkép-fejlesztését segítő mozgások és mozgásos játékok. Az életkori sajátosságoknak megfelelően összeállított anyagban változatos formában, eszközzel, de eszköz nélkül is végezhetjük a különféle fejlesztő gyakorlatokat. Ezek: járások, futások, ugrások, dobások, kúszások, csúszások, mászások, függések, egyensúlygyakorlatok, gurulások, átugrások. A gyerekeknagyon élvezik a kötél, bot, szalag, kendő, babzsák, kisszék, pad, bordásfal egyéni és páros gyakorlatokat. A különféle kézi szerekkel a gyermekek finommotorikáját is fejlesztjük. A szem – láb koordináció, a térérzék, az alaklátás és formaállandóság fejlesztésére beiktatjuk a különféle sík akadályokat, a

vonalak kikerülését, magasabb kiterjedésű eszközökre való fel-lelépést. A járásokkal, futásokkal az irányváltoztatás mozzanatait fejlesztjük. Fejlesztésünk fontos része a ritmus érzékeltetése, amikor a mozgás irányát, erejét, helyét és az erőkifejtéshelyét szabályozzuk.

Szabadidőben, játékidőben végzett mozgásfejlesztés:
Mi is valljuk azonban, hogy az irányított mozgásgyakorlatok nem pótolják a szabadban történő szabad mozgás hatásosságát. Igyekszünk lehetőséget biztosítani arra, hogy a gyermekek minél többet élvezhessék a szabadmozgás lehetőségét. Ki kell bennük alakítanunk azt a képességet, hogy alkalmasak legyenek a váratlan helyzetekben való biztos mozgásokra. Legyen saját, önálló elképzelésük is mozgásigényük kielégítésére, akár a természetes környezetben, az udvaron, akár a csoportszobában. Megteremtjük a feltételeit annak, hogy a különböző mozgásformákat balesetmentes körülmények között kedvük szerint gyakorolhassák, kipróbálhassák önmagukat, felfedezhessék testük összes lehetőségét. Igyekszünk biztosítani mindig a megfelelő helyet, időt, eszközt, ötletet.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek szívesen mozognak, kitartóak a mozgásos játékokban
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni
- Szeretik a szervezett mozgásos tevékenységeket.
- Szeretnek futni.
- A gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan, helyes mozgáskoordinációval végzik
- Képesek kreatív mozgásformákat kitalálni
- Képesek labdát elkapni, fel-, le-, eldobni, pattogtatni, vezetni
- Képesek célbadobni, egykezes felső dobással
- Az ugrásokat talajra érkezéskor csillapítani tudják.
- Képesek szökdelni.

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS KÉZI MUNKA

A tevékenység célja a gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése; a gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

- Programunkban a vizuális látásmód fejlesztésére, az önkifejezési mód megtalálására naponta nyílik lehetőség a mindennapi komplex tevékenységekben, a csoportszobában és az udvari játék során is.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal az esztétikus tárgyi környezettel valóismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
- A vizuális kommunikációt fontosnak tartjuk és igyekszünk felhasználni a verbális nyelvi kommunikáció elsajátítására is.
- A vizuális kifejezési forma tervezett témáját az évszakok és az ünnepek befolyásolják, valamint a spontán adódó lehetőségeket is kihasználjuk.
- A csoportszobákban viszonylag nyugodt „kuckókat" alakítunk ki, ahol a gyermekek a különböző eszközöket önállóan elővehetik és használhatják.
- Programunkban a gyerekek manuális tevékenységei komplex formában jelennek meg a

zenével, dallal, mesével, verssel. mondókával a környező világ megismerésével.

- A vizuális tevékenységekben (pl. rajzolás, festés, gyurmázás, barkácsolás, tépés, szövés, fonás, vágás, ragasztás stb.) olyan játékos tevékenység, melyben nem a produktum, hanem a tevékenység öröme a cél.
- A vizuális nevelés a kreativitás, az alkotó képesség megnyilvánulásának egyik fontos eszköze.
- A csoportszobákban és az óvoda folyosóján is megtekinthetők a gyermekek aktuális alkotásai.
- Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- Fontos, hogy a csoportszobák környezetükkel hozzájáruljanak a gyermekek esztétikai ízlésformálásához.
- Az óvodapedagógus feladata változatoskifejezési technikák alapelemeivel és eljárásaival való megismertetése, képességeinek legteljesebb kibontakoztatása.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg az élményeiket, fantáziájukat
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdaság, színek variálása.
- Emberábrázolásuk részletes
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.
- Plasztikai munkáik egyéniek, részletezők
- A téralkotásban, építésben közösen vesznek részt.
- Rácsodálkoznak a szép látványára, szeretnek gyönyörködni benne.
- Az alkotásokról beszélni tudnak.
- Önállóan és csoportosan készítenek ajándékokat, kellékeket, stb....

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A zenei nevelés célja a közös együtt játszás, a közös éneklés örömének megszerettetése és megéreztetése, ezáltal fejlődik a gyermekek zenei ízlése esztétikai fogékonysága.

- A zenei nevelésre a nap bármely során lehetőség nyílik a különféle tevékenységekhez kapcsolva, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában
- A játékdalokhoz, mondókákhoz természetes módon társul a zenei képességek fejlesztése, zenei ritmusérzék / metrum, ütem, ritmus, tempóérzék / zenei hallás / tiszta éneklés, dinamikai és hangszín érzék / zenei emlékező és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék.
- A csoportszobák polcain játékként helyezzük el a különféle ritmus hangszereket, hogy a gyermekek a nap bármely szakában kezdeményezhessék a ritmussal kísért éneklést (természetes anyagokból készített ritmushangszerek)
- A zenehallgatásnál mind az élőzene, mind a művészi értékkel bíró gépzene is helyet kap.
- Programunkban az óvodapedagógusok a gyermekekkel közösen variálják az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű tánclépésekkel, amit a felnőtti minta utánzásával a gyermekek követni tudnak (táncház)

- A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, ahagyományok megismerését, tovább élését segítik.
- A gyermektánc a felfogásunkban a néptánc figurákkal való szabad mozgás örömét jelenti, oly módon, hogy minden táncos alkalom az együttes mozgás örömét adja a gyermekek számára.
- Az óvodai táncok, elsősorban az ugrások megismertetését jelenti, mert ezek egyszerű motívumokat tartalmaznak. Fontos a tánclépések mintaszerű bemutatása.
- A gyermekek minél tisztább éneklését az óvodapedagógusok mindennapi énekelgetésükkel segítik elő.
- Az énekre, énekes játékokra, zenehallgatásra minden nap a komplex tevékenységekben nyílik lehetőség.

A ZENEI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETEI

Énekkészség fejlesztése
A tiszta éneklés elősegítése. A szép, érthető kiejtés gyakorlása a hangképző játékokkal, a gyermek hangjának ápolása.

A zenei hallás fejlesztése:
magas – mély hang, halk – hangos közötti különbség, hangszínek felismerése, a zörejek közül megfigyelhetők a természet hangjai, állati hangok, hangszerek hangjai és a környezet zörejei, belső hallás fejlesztése.

A ritmusérzék fejlesztését is fontosnak tartjuk:
az egyenletes lüktetés, mondókák, dalok ritmusa, ezek összekapcsolása, a tempóérzékelés.
Ismerkedés ütőhangszerekkel: dob, háromszög, cintányér – nevükkel, kezelési módjukkal ismertetjük meg a gyermekeket. Egyszerű ritmushangszereket készítünk természetes anyagból. ***A zenei formaérzék*** fejlesztése sem kerülheti el a figyelmünket: motívumhangsúly kiemelése mozgással, a dallammotívum, a ritmusmotívum.

A zenei alkotókészség: a zenei alkotások, improvizációk segítségével felfedezhetjük, hogy a szavakon, a mondatokon kívül is kifejezheti magát zörejekkel, hangokkal, ritmusokkal, dallamokkal. Ezek által is lehet kommunikálni. Alkalmasak az önkifejezésre és az egymásra figyelő tevékenységre.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, táncokat
- A gyermekek gátlás nélkül, örömmel szeretnek énekelni
- Élvezik a zenehallgatást.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást utánozni és rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dallamok ritmusát.

KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A programunk célja a szűkebb és tágabb környezet felfedezése, melynek során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyt alakítanak ki a természeti, emberi és tárgyi világ értékeivel. A környezet

megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagysábeli, tér-és síkbeli szemléletének alakítása. Környezeti nevelésünk célja a környezethez kapcsolódó értékek megismerése mellett a globális és helyi környezeti problémákra való figyelemfelhívás is.

- Olyan környezettudatos szokás- és értékrendszer kialakítására törekszünk, amelyek alapvetően meghatározzák és befolyásolják a leendő felnőtt gondolkodás- és életmódját (pl. újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, energia takarékosság, természeti értékeink megóvása).
- Környezeti nevelésünknek is két tartópillére a játék és a tapasztalás, kísérletezés.
- Feladatunk, hogy elősegítsük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet átalakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás megalapozására, alakítására.
- Kirándulásaink (szűkebb környezetünkbe és távolabbi tömegközlekedési illetve autóbuszos kirándulások segítik környezetünk szűkebb és tágabb megismerését.
- A közlekedésről saját tapasztalataik útján szereznek a gyermekek ismereteket. Nagyobb óvodásainkkal tömegközlekedési eszközök (autóbusz, villamos, metró, fogaskerekű) igénybevételével kirándulunk, mert a gyerekek többsége csak saját autójuk gyerekülésből ismeri Budapestet.
- A gyalogos közlekedésről a szűkebb és tágabb környezetben tett séták alkalmával van módjuk ismereteket szerezni.
- Budapest közelségének adta lehetőségek programba épülő kihasználása (pl. Gellért hegy, Mese Múzeum, Budai vár, Margit-sziget stb)
- A településen található különböző objektumok sétával történő meglátogatását betervezzük a havi foglalkozási ütemtervbe. Ilyen pl. repülőtér, posta, gyógyszertár, könyvtár, nyomda, zöldséges stb.
- Ismereteket szereznek növény-és állattartásból, gondozásból. Tapasztalatokat szereznek a komposztálás, újrahasznosítás, gazdaságos energiafelhasználás területéről a fenntartható jövő érdekében.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek tudják saját teljes nevüket, lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét
- Tudják születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat.
- A gyermekek ismerik a szűkebb környezetük értékeit.
- Ismernek több háziállatot, vadállatot, madarat, bogarakat.
- Ismernek néhány környezetükben előforduló növényt, fát, virágot és azok gondozását.
- Ismerik a közlekedési eszközöket. Gyakorlatot szereztek az elemi közlekedési szabályok betartásában
- Tudnak legalább 10-ig számolni, össze tudják a tárgyakat hasonlítani mennyiség, nagyság, szín és forma szerint
- Ismerik a jobbra-balra irányokat értik a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, mögé,stb)
- Ismerik a környezet megóvásának legfontosabb szabályait (pl. elzárják a vízcsapot, hogy feleslegesen ne folyjék a víz, ismerik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait, ismerik az újrahasznosítás lényegét, hogy akár szemétből is lehet valamit készteni.)

Feladataink:

- Igyekszünk eleget tenni a környezet – egészségügy elvárásainak. (egészséges életmód, biztonságos életvitel szokásainak alakítása, pozitív gondolkodás, stb).

- Környezeti nevelési céljaink elérésében támaszkodnunk kell a családi nevelésre. A kapcsolattartás formái: szülői értekezletek és alkalmi beszélgetések során, faliújságon keresztül. pl.. ösztönzés a szelektív hulladékgyűjtésre
- Javaslatot teszünk a környezeti nevelést szolgáló könyvek vásárlására
- Vonják be a gyermeket otthon a növények, illetve a kisállatok gondozásába.
- A családi házas környezetben élő gyermekek szüleinek komposztálás bevezetésének felajánlása.
- A környezet tevékeny megismeréséhez a gyermeknek biztosítsuk az alkalmat, helyet, időt eszközöket, feltérképezve a környezeti nevelés azon helyszíneit, ahol a gyermek él, ahonnan tapasztalatait, információit szerzi, ahonnan élményeit gyűjti, valamint a különböző magatartási és kommunikációs formákat, szokásokat, szabályokat gyakorolja, megtanulja.
- A gyermek környezetének felfedezése közben olyan tapasztalatokban, élményekben részesül, melyek segítik őt és szükségesek életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz.
- Ünnepekre, hagyományőrző programokra készülve megismertetjük őket a szülőföld, az ott élő emberek, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményével.
- Közösségi nevelés kereteiben a személyiségfejlesztés fontos eszköze, hogy megismertessük őket a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeivel, ráneveljük ezek szeretetére védelmére.
- Segítjük a gyermeket a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakításában, úgy, hogy a gyermek megfigyeléseit ráirányítjuk a növények és állatok sajátosságaira.
- A felfedezési lehetőségek biztosításával élményt nyújtunk a gyermekeknek.

Óvodánk szellemisége a környezeti nevelés alapján működik.

Jelszavunk e téren: megismerni – megszeretni – védeni

- Pedagógiai programunk a környezeti nevelést kiemelten kezeli, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket tartalmaz a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel.
- A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
- Óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
- A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.).
- A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.
- Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, kooperatív tanulás stb.).
- Óvodánkban a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.

- Óvodánkban kiemelten kezeljük a zöld jeles napok aktív megünneplését.
- Óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálás megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! Ne folyasd a vizet feleslegesen!)
- Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növénnyel. Van csoportunk, ahol gyönyörű akvárium is be van rendezve.
- Udvari játékaink környezetbarát anyagból készültek, megfelelő helyet, teret adva a gyermekek játékának. Árnyékolt homokozók illetve a folyamatos vízivási lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhoz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.
- A levegő illatosítására gyógynövényekből készült illóolajat használunk párologtatóinkba.
- A szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész területén.
- Magaságyásokban növényt ültetünk, nevelünk, gondozunk, termését élvezzük.
- A „hulladék nem szemét" elv hasznosítása az újrahasználás érdekében komposztálunk.

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbéli tér- és síkbeli szemléletének alakítása valósul meg.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggésének tevékeny megismerése.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe

CÉLUNK

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása
- A matematikai érdeklődés felkeltése
- A logikus gondolkodás megalapozása

A KÜLSŐ VILÁG MENNYISÉGI ÉS FORMAI ÖSSZEFÜGGÉSEINEK TEVÉKENY MEGISMERTETÉSÉBŐL ADÓDÓ ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATOK

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása, a matematikai tények, összefüggések felismeréséhez.
- Logikai és matematikai szabályjátékokmegismertetése, alkalmazása
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztalása
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítés
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoportos, komplex szervezéssel.

- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvéd elmondása
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése
- A matematikai kifejezések beépítése a gyermek szókincsébe.
- A környezetben tett séták, kirándulások alkalmával és a szervezett foglalkozások keretében lehetőség biztosítása az irányított matematikai megfigyelésekre. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, megőrzését.
- Matematikai tartalmú társas- és szabályjátékok játszására motiválás
- Fontos az óvodapedagógus személyisége. Legyen játékos varázsa, humora, könnyedsége hitelessége, legyen módszertanilag kultúrált.
- Az egyéni megismerő problémalátás, problémamegoldó képessége összehangolása a csoport egészének fejlesztésével
- Tekintettel vagyunk az egyéni eltérésekre, így sort kerítünk a felzárkóztató fejlesztésekre. (egyéni vagy kiscsoportos formában, azaz hiányzó képességek pótlására)
- A nevelés és fejlődés optimális feltételeinek biztosítása. A gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére az önálló problémamegoldás igényére történő fejlesztő munka.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése

MATEMATIKAI KÉPESSÉGEK KIALAKÍTÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint
- Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód becslésre a párosításra, számolására, a több, a kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására, relációk síkban-térben
- Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során
- Játékos szituációkban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk kialakuljon.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése
- Mérések különböző egységekkel, hosszúsága, terület űrtartalom

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből
- Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játszanak sokat a tükörrel
- Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusban is
- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb…
- Helyesen használják a névutókat
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal
- Az alapvető síkformákat felismerik, azonosítják: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest)
- Tapasztalatuk van a tükörképről, szimmetriáról
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Pedagógiai programunkban a tevékenység célja, a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait.

- A munka jellegű tevékenységeket az élet velejárójának, tapasztalatszerzésnek és a környezetük megismerésének tekintjük.
- Olyan munkavégzéshez szükséges képességek alakítására adunk lehetőséget, mint rendszeresség kötelesség illetve feladattudat, kitartás, stb.
- A „meg tudom csinálni" érzése önbizalmát növeli, pozitív énképet erősíti, reális önismeretét alakítja gyermekeinknek
- A játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenységek, elsősorban a gyermekek saját személyiségükkel kapcsolatos önkiszolgálást és az élethelyzetekben való közös együttműködést, a folyamatos megbízások rendszerét jelentik. Örömforrásként sikerélményhez juttatja a gyermekeket, egyre önállóbbak, magabiztosabbak lesznek.
- Minden munka jellegű tevékenységnél fontos, hogy a közösen végzett munka igazi élményt nyújtson.
- A munka jelleg tevékenységek, a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának fontos pedagógiai eszköze, a gyermekek saját és mások elismerésére nevelésének egyik formája.
- Az óvodapedagógus értékelése legyen buzdító, mindig megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.
- Nagyon fontos a jó szervezés, hogy a gyermekek egyéni képességeikhez igazodó munkamegosztásban vehessenek részt a közös munkában, melyben az óvodapedagógus is közreműködik.
- Az óvodapedagógus adjon lehetőséget az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítésére, az elvállalt naposi vagy egyéb munkákra, a környezet-, a növény- és állatgondozására

A MUNKA JELLEGŰ TÁRSAS TEVÉKENYSÉG TARTALMA

- Önkiszolgálás
- *Naposi munka*
- Környezet, növény- és állatgondozás
- *Segítés az óvónőknek, felnőtteknek, alkalmi munkák*

Az önkiszolgálás:

- Fokozatosan, lépésről – lépésre haladva, sok türelemmel, odafigyeléssel, dicsérettel jutnak el odáig, hogy igénylik a tisztaságot önmagukkal, ruházatukkal, használati tárgyaikkal szemben is.
- Hagyjuk, hogy óvodásaink saját személyükkel kapcsolatos minden teendőt próbáljanak önállóan elvégezni fejlettségükhöz képest a lehető legkorábban, amikor már képesek rá.
- Arra törekszünk, hogy mire iskolába kerülnek gyermekeink, addigra önmaguk is képesek legyenek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.

A naposi munka:

- A naposság feltétele a gyerekek feladattudata és a nagyfokú figyelemösszpontosítás.
- A naposi munka önként vállalt közösségi tevékenység.
- Minden naposnak csak annyi feladatot adunk, amely teherbírásának megfelelő, amelyet szívesen, örömmel végez.
- A naposok feladatait fokozatosan növeljük, arra buzdítjuk őket simogatással,dicsérettel, hogy egyre önállóbban oldják meg feladataikat. Fokozatosan bővítjük a naposok munkáját új tennivalókkal: foglalkozási eszközök, udvari játékokat a megjelölthelyre tegyék, öltöző, mosdó rendjének a helyreállítása, asztaluk környékének söprése.
- Biztatjuk gyermekeinket, hogy próbálkozzanak napos társukkal együttműködni, egymásnak segítséget nyújtani.
- A gyermekek munkáját mindig reálisan, konkrétan értékeljük, kiemeljük a pozitív dolgokat, de észrevesszük a hiányosságokat is és szóvá is tesszük. Az elvégzett munka értékelésébe bevonjuk gyermekeinket, segítve ezzel az ideális önértékelésük alakulását.

A környezet, növény- és állatgondozás:

- Megtapasztalják, hogy az ő gondoskodó munkájuk mennyire fontos a növények életben maradásához. Óvodánk udvarának gondozásában is tevékenyen részt vállalnak gyermekeink.
- Óvodánk körülményei lehetővé teszik, hogy egy csoportszobánkban akvárium is helyet kapott. A gyermekek segítségével közösen tisztítjuk az akvárium köveit, üvegét, szűrőberendezését, az állatok etetését is közösen végezzük. Közben megfigyelik óvodásaink a kisállatok, még a „nem szeretem" állatok mozgását, táplálkozását is, s megszeretik őket.
- A madaraikról való gondoskodás, eleség gyűjtése mindig kedvelt munkája gyermekeinknek. Télen folyamatosan ennivalóval töltjük meg „madárvendéglőnket".
- Épületen kívüli munka lehet számukra a szabadtéri játékeszközök helyére hordása, homokozók körüli sepregetés, falevelek bezsákolása, stb.
- Luca napi búza ültetés, csíráztatás, nevelés.

Segítés az óvónőknek, alkalmi megbízások:

- Egy része szabályosan ismétlődik, más része esetleges.
- Szabályosan ismétlődik, mint:

  Karácsony előtt közös süteménykészítés
  Ünnepek előtti közös teremdíszítés
  Ajándékkészítés szülőknek karácsonyra, anyák napjára
  Apróbb megbízásokat, amelyekhez otthoni előkészítésre van szükség.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek szeretnek a közösségben dolgozni
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik
- Munkavégzésükben az önállóságra törekszenek
- Szívesen vállalnak egyéni megbízásokat
- Szívesen vesznek részt a növény vagy állatgondozásban

TANULÁS

Óvodáskorban a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik. Játék közben, játékosan, szinte észrevétlenül tanul a gyermek, miközben a motoros, szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jeleik meg. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Döntő szempont a gyermekek egyéni adottságainak, egyéni teljesítőképességének figyelembevétele.

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítika gyermekek személyiségének teljes kibontakozását.

- Programunk felfogása szerint az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése
- Óvodapedagógusaink a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Pedagógiai programunk felfogásmódja, hogy a tanulást folyamatosan utánzásos, spontán és részben irányított ismeretszerzésként értelmezi. Ez az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben kirándulásokon, séták alkalmával, az óvodapedagógusok által kezdeményezett játékos komplex tevékenységekben valósul meg.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő részvétele aktivitása, közvetlen tapasztalatszerzése az egyes tevékenységekben.
- A tanulás lehetséges formái programunkban játékba ágyazott komplex tevékenységekben valósulnak meg, oly módon, hogy a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35perces) csoportos foglalkozásokat tervezünk és szervezünk.

MÓDJAI

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás – és viselkedéstanulás (szokások alaktása)
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos, cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés gyakorlati problémamegoldás.

10. DIFFERENCIÁLÁS, INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ

DIFFERENCIÁLÁS

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon bontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű, tehetséges gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni.

A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól", vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be" magukat.

A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmóniát eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

INKLÚZIÓ

Nevelésünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más" elvet valljuk, és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

INTEGRÁCIÓ

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia, ez adja az integrációs ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára valóeljuttatása.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnekegyütt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindigaz előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyermek egyformán. Éppen ezért a gyermekek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék

megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák, pedagógiai asszisztensek felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontos, hogy megértsük a gyermek adott állaptának lényegét és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyermekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

11. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK INTEGRÁCIÓJA

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.
Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja az egyéni bánásmód, a differenciálás.

A kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyermek:

a.) különleges bánásmódot igénylő gyermek
- beilleszkedés, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- sajátos nevelési igényű gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek

b.) a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint:
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek
- tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

PROGRAMUNK FELFOGÁSA SZERINT

- minden kisgyerek fejleszthető
- gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

A gyerek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

A gyerekek képességstruktúrájuk bizonyos területén, egy bizonyos szinten állnak, de lehet, hogy egy másik területen már más szintű fejlettséget mutatnak. A szintek belső tartalmát állandónak tekintjük, de a szintek és a gyerekek egymáshoz rendelését nem.

A fejlesztés formái:

- prevenció: célja, a későbbi tanulási és az ehhez kapcsolódó magatartási problémák megelőzése, tudatos odafigyeléssel, támogatással, a legközelebbi fejlődési zóna bemérésével. A gyermekek óvodába kerülésével kezdődik, és az óvodából való távozásáig

tart, valamint minden gyermekre kiterjed.

- korrekció: a fejlődési ívben bekövetkezett megakadás, elmaradás rendezésére irányuló fejlesztőpedagógiai beavatkozás. (Különös tekintettel a még egy évet óvodában maradó gyermekekre). A korrekciós fejlesztés megtervezése, az elakadás szintjéig lép vissza és adekvát eljárásokkal rendezi a funkciózavarokat, elmaradásokat. Ehhez keres speciális foglalkozási formákat, eszközöket.

Foglalkozások:

- Óvodapedagógusi foglalkozások
- Fejlesztőpedagógusi foglalkozások
- Gyógypedagógusi foglalkozások
- Logopédiai foglalkozások
- Óvodapszichológusi foglalkozások

A fejlesztőpedagógus feladatai:

- szűrés, a gyermek megfigyelése a csoportban, előre meghatározott megfigyelési szempontok szerint,
- konzultáció az óvodapedagógusokkal,
- a gyermek egyéni megfigyelése, szűrése a fejlesztő szobában, a megfigyelések rögzítése a gyermek nyilvántartásában, az anamnézis lappal együtt, oviKréta felület vezetése
- egyéni fejlesztési terv elkészítése, fejlesztő munka,
- kontroll vizsgálatok végzése,
- kapcsolattartás (szülőkkel, óvodapedagógusokkal, logopédussal, Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel).

A gyógypedagógus feladatai:

- egyéni illetve mikrocsoportos fejlesztés végzése a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által meghatározott szakvélemény szerint,
- fejlesztési terv elkészítése,
- a gyermek megfigyelése a csoportban, előre meghatározott megfigyelési szempontok szerint,
- konzultáció az óvodapedagógusokkal,
- a gyermek egyéni megfigyelése, szűrése a fejlesztő szobában, a megfigyelések rögzítése a gyermek nyilvántartásában, az anamnézis lappal együtt, oviKréta felület vezetése
- kontroll vizsgálatok végzése,
- kapcsolattartás (szülőkkel, óvodapedagógusokkal, logopédussal, fejlesztőpedagógussal, Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel).

Másság projekt:

Kiemelt figyelmet szentelünk a másság elfogadására. A nevelési év folyamán több alkalommal, minden korosztálynak az életkori sajátosságait szem előtt tartva, különböző tapasztalati úton, a szokásostól eltérő tevékenységeken keresztül érzékenyítünk a látás- és hallássérült emberek világára.

BEILLESZKEDÉSI TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL KÜZDŐ GYERMEK (BTMN)

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolatai problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátosnevelési igényűnek.

Célunk: Befogadó, inkluzív környezet megteremtésével, neveléssel a beilleszkedési, tanulási és magatartás nehézséggel küzdő gyermekek beilleszkedésének segítése a csoportjukban, az óvodai gyermekközösségbe. A szocializációt, kommunikációt segítő eljárásokkal a gyermekek alkalmassá váljanak a társas együttélésre, a közösségi szabályok betartására. Egymás, a másság elfogadása, elfogadtatása. A pozitív tulajdonságokra építve készségeik, képességeik, személyiségük harmonikus fejlődésének segítése, kiemelkedő képességeik erősítése.

Feladatok:

- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- A szakértői vélemény alapján a kompetenciahatárok betartásával a BTMN gyermek egyéni, differenciált fejlesztése.
- Speciális módszerekkel (pl. drámajáték segítségével) a gyermek közösségbe való beilleszkedésének, viselkedésének segítése.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok fejlesztése.
- Együttműködés a gyermek egyéni fejlesztésére kijelölt kompetens szakemberrel.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

Személyi feltételek: Az intézményünkbe járó – szakértői vélemény alapján – BTMN-s gyermekek szakszerű ellátását esetünkben a gyógypedagógus végzettségű fejlesztőpedagógus, logopédus, óvodapszichológus segíti.

Tárgyi feltételek: A fejlesztőmunkához szükséges eszközök, szakkönyvek, fejlesztő játékok, részképességek játék- és feladatgyűjtemény rendelkezésünkre áll.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK (SNI)

Napjainkban jogos társadalmi elvárás az óvodai neveléssel szemben, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is társaik körében nevelkedjenek és készülhessenek fel az iskolai életre.

Az óvodás korú gyermekek fejlődési sajátossága, hogy a megtapasztalt események, történések, közösségi és egyéni élmények kihatnak a későbbi társadalmi szemléletük alakulására. Fontos, hogy már ebben a korban megtapasztalják társaik különbözőségeit. A tapasztalatok feldolgozását megfelelő pedagógiai módszerekkel segítve kialakul a toleranciájuk, empatikus készségük és a másság elfogadása számukra természetessé válik. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások

alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Az a gyermek sajátos nevelési igényű, aki a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, autizmus spektrumzavarral élő, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos
- pszichés fejlődés zavarai miatt a tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

Célunk: a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentése, az Óvodai nevelés országos alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak és célkitűzések megvalósítására való törekvés. Az óvodai nevelést és a részükre folyamatosan biztosított speciális fejlesztést követően - gyermeki jogaikat is gyakorolva - képességeiknek megfelelő iskolatípusba kerüljenek. Biztosítsuk számukra az egyenlő esélyeket.

Feladatok:

- prevenció és korrekció,
- szülők, társak, gyermekek érzékenyítése,
- szakirányú továbbképzés,
- a fellépő problémák azonnali felismerése,
- kapcsolatfelvétel a szakirányú ellátással,
- a gyermekek testi és lelki, értelmi szükségleteinek teljesítése,
- elfogadó magatartás, az egyéni bánásmód,
- egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztés,
- sokoldalú tapasztalatszerzést biztosítása, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel,
- társas kapcsolatok alakulása és a személyiség fejlődésének elősegítése, érzelmi élet fejlesztése, önbizalom erősítése,
- kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése,
- speciális eszközök és módszerek alkalmazása, egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában,
- családdal és segítő szakemberekkel való kapcsolattartás és együttműködés.

Személyi feltételek: Az intézményünkbe járó – szakértői vélemény alapján – SNI-s gyermekek szakszerű ellátását az óvodapedagóguok mellett gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, logopédus, óvodapszichológus segíti.

Tárgyi feltételek: A fejlesztőmunkához szükséges eszközök, szakkönyvek, fejlesztő játékok, részképességek játék- és feladatgyűjtemény rendelkezésünkre áll.

KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE

A tehetség korai jelei: Vannak gyerekek, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamilyen területenaz átlagnál lényegesen jobbak és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul. Éppen ezért óvodás korban érdemes beszélni a tehetség, azaz „a tehetség ígéret"

felfedezéséről, a személyiség optimális fejlesztéséről. Fontos kérdés, hogy adottságaival később hogyan tud élni a gyermek., hiszen az adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhata belső erők és a környezet hatásai által. Nem szabad ugyanis a tehetség kialakulásánál figyelmen kívül hagyni, hogy az adottságok csakis a pozitív, a gyereknek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Kiemelkedő szerepe van tehát:

- a családnak
- az óvodának
- a társaknak

A tehetséget gyakran – tévesen – kizárólag a kiemelkedő képességűekkel azonosították. A képességek azonban bármilyen fontos is csak egyik összetevőját alkotják.

Ezek az összetevők, amelyek állandó kölcsönhatásban vannak, a következők:

- Átlagon felüli képességek (általános és speciális)
- Kreativitás (eredetiség, rugalmasság)
- Feladatkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás)

Tehetségre való jegyek az óvoda gyakorlatában:

Az óvoda a maga kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel akarva akaratlanul felszínre hozza a többet teljestő gyerek adottságait, képességeit.

Az óvodában a gazdagító tevékenység az alábbi területeken zajlik:

- Vizuális tevékenységekben
- Zenei tevékenységekben
- Mozgásos tevékenységekben

Fontos szem előtt tartanunk, hogy az óvodás életkorban nem a tehetség diagnosztizálására kell törekednünk, hanem a lehetőségeket kell észrevennünk. Nem mérésekkel kell a gyerek adottságait feltérképeznünk, hanem a hétköznapok során gyakorlattá vált megfigyeléseket kella tehetség jegyeinek szempontjából rendezni. Amit tapasztalunk nem biztos, hogy többlet képesség. Lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb.

Az óvodapedagógusi feladatok, a tehetség felismerésekor

- Továbbra is bátorító felnőttként viselkedik, beszélget a szülővel, tanáccsal, ötlettel látja el, biztatja,
- Lehetőséget ad a gyermeknek a tehetsége gyakorlására, maga módján fejleszti a gyermeket.
- Tájékoztatja a következő intézményt a gyermekkel kapcsolatos felfedezéséről.

HÁTRÁNYOS (HH) ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS (HHH) HELYZETŰ GYERMEK NEVELÉSE

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedésének alapja a megfelelő minőségű és mennyiségű óvodába járás. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni. Tudatos óvodapedagógiai munka következtében ezeket a hátrányokat óvodai nevelésünk során csökkenteni tudjuk. Kiemelt jelentősége van a szülőkkel, gyámokkal történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg. Az együttműködés során az óvodapedagógusoknak és a fejlesztő pedagógusnak kiemelt szerepük és felelősségük van.

Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat. Elfogadjuk, és tiszteletben tartjuk a másságot, erre neveljük gyermekeinket is. Esélyt adunk saját erősségeik felismerésére és fejlesztésére.

TARTÓS GYÓGYKEZELÉS ALATT ÁLLÓ GYERMEK NEVELÉSE

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. §-a szerinti általános járóbetegszakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbetegszakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, a harminchat nevelési napot, várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni, nem tudja teljesíteni.

Fontosnak tartjuk a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését, mely által eljutnak az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, értelmi, szociális és testi fejlettséghez.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása a törvényi előírásoknak, a szakorvosi dokumentumok, valamint a szülővel, ill. szükséges estén a fenntartóval való egyeztetés során kialakított rendben történik.

FOKOZOTT KOCKÁZATÚ BETEGSÉGGEL DIAGNOSZTIZÁT GYERMEK NEVELÉSE

Kiemelt figyelem kell, hogy irányuljon a diabétesszel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére, ellátására. Az 1-es típusú diabéteszes gyermekek ellátását feladat specifikus munkaköri leírás alapján, a jogszabályban rögzített feltételekkel rendelkező dolgozó végzi.
A fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekekre minden dolgozó kiemelt figyelmet fordít, az adott csoportba tartozó gyermekek pedagógiai felkészítését, a megvalósítás folyamataiba bevonva a pedagógiai munkát segítőket is, az óvodapedagógus tervezi meg és irányítja. Az Epipen injekció használati módja minden kolléga kötelessége.

Feladatok:

- a gyermek egészségállapotának megismerése, különös tekintettel a diabétesszel élő és a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, egészségének megőrzése.
- a diabéteszes gyermekek ellátásához kapcsolódó továbbképzési kötelezettség, melynek érintettjei a pedagógiai munkát segítők is lehetnek.
- a szülőkkel együttműködve a diabéteszes, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermek napirendjének tervezése oly módon, hogy a gyermek a lehető legoptimálisabban és biztonságban vehessen részt a szervezett tevékenységekben.

12. MIGRÁCIÓS POPULÁCIÓ INTEGRÁCIÓJA

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai

Magyarországra települtek át vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan készségek fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális készségek (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését a interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.
Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

KAPCSOLATTARTÁS A SZÜLŐKKEL AZ INKLUZÍV PEDAGÓGIA JEGYÉBEN

a. A család a szocializáció első színtere.
b. Erősítsük családi nevelést.
c. A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
d. Személyes kapcsolat alakítunk ki a szülőkkel.
e. A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
f. A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
g. A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

13. A GYERMEKVÉDELEM

Óvodánk nevelőtestülete célul tűzte ki, hogy a prevenció mellett a hatáskörébe tartozó gyermekek problémáit felismerje, kezelje, az érintett gyermekek eseteit feldolgozza, a gondokat orvosolja a gyermekvédelemben érintett társszervekkel karöltve.
- Szociális Iroda –Gyámügy
- Gyermekjóléti szolgálat és Családsegítő Központ
- Nevelési Tanácsadó
- Gyermekorvos-gyermekfogászat-védőnő

Ezen felül biztosítjuk a gyermekek számára mindazokat a jogokat és ellátásokat, amelyeket a vonatkozó jogszabályok és rendeletek előírnak.

A GYERMEKVÉDELEM, MINT AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ALAPVETŐ FELADATA

Minden óvodapedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Fel kell venni az óvodába azt a gyermeket, akinek felvételét a gyámhatóság kezdeményezte.

Nevelőmunkánknak kapcsolódnia kell az óvodai élet egészének feladataihoz, célkitűzéseihez, nevelési programunkban megfogalmazottak megvalósításához. A megvalósítás során az óvodapedagógusnak joga van saját módszereit alkalmazni, saját értékrendjét, világnézetét megtartva közvetíteni az ismereteket. Köteles azonban tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családja világnézetét, értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire az óvodában, világnézeti

kérdésekről nem foglalhat állást nevelőmunkája során.

A vonatkozó törvények és jogszabályok ismeretében prevenciós, feltáró és problémákat megszüntető tevékenységet végzünk.

A veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű gyermek

A veszélyeztetett gyermek
Az 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról az 5.§ n. pontjában meghatározza a veszélyeztetettség fogalmát:
„Olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely agyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza."
Tehát a személyiségfejlődése valamilyen tekintetben veszélyeztetett.

*A hátrányos helyzetű gyermek*eknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett.

Feladataink a gyermekvédelem területén

- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének segítése.
- Óvodánkban biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség szerint javaslatot teszünk védő-óvó intézkedésekre.
- Elősegítjük az új óvodások befogadását és a lehető legzökkenőmentesebb beilleszkedésüket az adott csoportba.
- Igyekszünk a gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- Törekedünk a hátrányos helyzet okozta tüneteket minél hamarabb felismerni és amennyiben szükséges szakember segítségét kérni.
- Feltáró munkánkat követően az indulási hátrányok kompenzálására tervet készítünk, a feladat végrehajtásánál figyelembe vesszük a kompetenciahatárokat.
- A felzárkóztatás megszervezése.
- A tehetséggondozás megvalósítása, ill. elősegítése.
- Megszervezzük az óvodán belüli szociális szolgáltatásokat.
- Részt veszünk az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, szükség esetén javasoljuk a soron kívüli szűrést.
- Elősegítjük az integrált nevelést a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában.
- Figyelemmel kísérjük a rendszeres óvodalátogatást, szükség estén jelezzük a hiányzást.
- A családok szociális és anyagi helyzetének ismeretében javaslatainkkal elősegítjük a különböző támogatásokhoz való hozzájutást.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segítjük a gyermek családban történő felnevelését.
- Igyekszünk együttműködő kapcsolatot kialakítani a szülőkkel.
- Jó kapcsolatot tartunk a gyermekvédelmi rendszerben érintett szervekkel, személyekkel.
- Prevenciós munkánkat kiterjesztjük minden óvodánkba járó gyermekre.

Gyermekvédelmi munkánk hatékonyságának elősegítése

- Szülői értekezletek, családi délutánok, beszélgetőcsoportok, mentálhigiénés foglalkozások, tanácsadás szervezése szülők részére.
- Óvodapszichológusunk közreműködésével személyiségfejlesztő tréningek tartása az óvoda dolgozóinak.
- Jogi segélyszolgálat szervezése szükség esetén.
- Gyermeki és szülői jogok bemutatása, érvényesítésének módjainak megismertetése.

- Csoportnaplóinkban egyénre szóló tervezés, nyomon követés
- Fejlesztési lapok vezetése.
- Logopédiai, fejlesztőpedagógusi, pszichológiai ellátás.
- Óvodai szociális szolgáltatások: ingyenes étkeztetés, ruházati segély, az óvoda alapítványi támogatása költséggel járó program esetén.
- Kapcsolat a Családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal, esetmegbeszéléseken való részvétel.

AZ ÓVODAI GYERMEKVÉDELMI FELELŐS MUNKÁJA

A ***gyermekvédelmi felelős*** a nevelőtestületnek az a tagja, aki az intézmény igazgatójának a megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezeknek a szempontoknak az érvényesülését.
Feladata, hogy a családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöbölje a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, megvédje őket a testi-lelki erkölcsi károsodásoktól, illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

A gyermekvédelmi felelős feladatai a nevelési év során

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkatervet az adott évre.
- Év eleji szülői értekezleten tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, fogadóórájáról, eligazítja a szülőket, hogy probléma esetén milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.
- Évente egyszer egyeztet az önkormányzat illetékes előadójával és a gyermekjóléti szolgálattal a nyilvántartást illetőleg.
- Munkájáról évente egyszer írásban beszámol.

A gyermekvédelmi felelős folyamatos feladatai a társintézményeket illetően

- Folyamatos kapcsolatot tart általában és konkrét esetekben a Szakszolgálattal, a Családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal, a pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel és segítőkkel
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit és ezt az óvodaigazgató és a kollégák tudomására hozza
- Fontos feladata, hogy segítse és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását
- Ha a gyermek veszélyeztetettségének megakadályozása érdekében tett óvodai intézkedési lehetőségek kimerültek, felveszi a kapcsolatot az illetékes szervekkel. Intézkedést kér azoktól a szakemberektől –Gyermekjóléti Szolgálat, védőnő, orvos, jegyző- , akik illetékesek a gyermek problémáinak megoldásában.
- Az intézményben jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát

A gyermekvédelmi felelős feladatai az óvodában

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket, és azok eredményességét. Ezt a feladatot a csoport óvónőivel együtt végzik
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel ill. megszűnésének okait.
- Elősegíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel.

- Esetmegbeszéléseket tart a lehetséges eljárásokról, egyes gyermekek érdekében teendő intézkedésekről
- Javaslatot tesz különféle segélyezési formákra, segít a segélykérelmek, a környezettanulmány elkészítésében, ahol szükséges
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában, mint az igazgató óvónő szakembere

AZ ÓVODAIGAZGATÓ GYERMEKVÉDELMI FELADATAI

A köznevelési törvény 69. § (2)/f szakasza előírja a köznevelési intézmények számára a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásának kötelezettségét.
A köznevelési intézmény vezetője felel a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálásáért,

Gyermekbalesetek

A védő-óvó intézkedések részletes feladatait az óvoda házirendjében rögzítettük, továbbá az SZMSZ- ben szabályoztuk le a személyi felelősség kérdését.

A gyermekek megismertetése ebben a korban a balesetet kiváltó helyzetekről és az ezeket elkerülő technikákról igen nehéz. Csak folyamatosan, kellő módszertani felkészültséggel, a tapasztalatok összegyűjtésével tudjuk ezt megoldani.
Feladat: a veszélyelkerülő magatartásformákat, technikákat megtanítsuk a gyermekekkel.Ebbe a folyamatba a szülőket feltétlen be kell vonnunk.

Egészségügyi vizsgálatok

Az óvodaigazgató köteles kérni a körzeti fogorvos látogatását.
A 26/1997. (IX.3.) NM-rendelet 4.sz. melléklete szerint a fogorvos feladata elvégezni az óvodások szűrővizsgálatát az óvodában évente legalább egyszer. A rászorulókat kezelésre berendeli.

Hiányzás

„A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő – tárgyév április 15. napjáig benyújtott – kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, – ha a szülő a gyermek negyedik életévének betöltését megelőzően már kérelmezte, úgy újabb – kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) felmentheti a gyermeket az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az óvodaigazgató vagy a védőnő, továbbá tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Az eljárási határidő ötven nap."

- Ennek értelmében, ha a gyermek az óvodai tevékenységről távol marad, mulasztását igazolni kell.
- A mulasztást igazoltnak kell tekinteni, ha a gyermek a szülő írásbeli kérelmére – a

Házirend-ben meghatározottak szerint engedélyt kapott a távolmaradásra.

- Ha a gyermek távolmaradását nem igazolják, a mulasztás igazolatlan.
- Ha a gyermek egy nevelési évben igazolatlanul 5 nevelési napnál többet mulaszt, az óvoda igazgatója – a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006.(XII.23.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban – értesíti óvodás gyermek esetén a gyermek tényleges tartózkodási helye szerinti illetékes gyámhatóságot és a gyermekjóléti szolgálatot.
- Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat az óvoda bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít, amelyben a mulasztás okának feltárására figyelemmel meghatározza a gyermeket veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetését, a gyermek óvodába járásával kapcsolatos továbbá a gyermek érdekeit szolgáló feladatokat.
- Ha a gyermek igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a 10 nevelési napot, az óvoda igazgatója a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot.
- Ha a gyermek igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a 20 nevelési napot, az óvoda igazgatója haladéktalanul értesti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes hatóságot.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 247.§ c.) pontja szerinti szabálysértési tényállás megvalósulásához szükséges mulasztás mértéke az adott nevelési évben összesen az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján óvodai nevelésben részt vevő gyermekek esetén tizenegy nap

A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 44. § (1) bekezdése alapján a köznevelés információs rendszere (KIR) központi nyilvántartás keretében a nemzetgazdasági szintű tervezéshez szükséges fenntartói, intézményi, foglalkoztatási, ***gyermek- és tanulói adatokat*** tartalmazza. A KIR keretében folyó adatkezelés tekintetében az ***adatkezelő az Oktatási Hivatal.***

14. GYERMEKBALESETEK MEGELŐZÉSE

- A nevelési év megkezdésekor, illetve szükség szerinti gyakorisággal (pl. kirándulások előtt az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük a gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, a tilos és elvárható magatartási formákat. Felhívjuk a figyelmüket a veszélyforrásokra. Az ismertetés tartalmát dokumentáljuk.
- Az óvoda házirendjében meghatározzuk a felnőttek számára azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekek óvodában tartózkodása során szem előtt kell tartani.
- Az óvodai SZMSZ-ben meghatározzuk azokat a feladatokat, amelyeket az igazgatónak, az óvodapedagógusoknak, illetve az alkalmazottaknak a gyermekbalesetek megelőzésében, illetve baleset esetén el kell végezniük.

15. ÓVODA KAPCSOLATAI

ÓVODA – CSALÁD, GYERMEK

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését.
Alapelvünk, hogy a szülőkkel korrekt partneri együttműködést valósítsunk meg.
A gyermekekkel napi kapcsolatban állunk, munkánkat következetesség jellemzi az egyéni bánásmód szem előtt tartása mellett. A gyermekcsoportokat közösséggé formáljuk az évek során, melynek részesei a szülők is.
Óvodánkban a szülők jogainak érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, szülői szervezetet (közösséget) hoznak létre. A szülői munkaközösség az óvodai közösség szerves része. Munkájukat az óvodaigazgató és a csoportos óvodapedagógusok segítségével munkaterv alapján végzik. Nevelési év elején a szülők 3 főt választanak maguk közül, akik egy főt választanak a szülői szervezet elnökévé.

A **szülői munkaközösség**nek fontos szerepe van az óvoda és család kapcsolatának alakulásában.

- A szülők érdekképviseletének ellátása
- Az óvodai nevelés elveinek, módszerének ismerete
- Megfelelő kapcsolat kialakítása a szülők, az óvodavezető és a dolgozók között
- Közös programok, gyermekkíséret, munkadélutánok, kirándulások szervezése

Kapcsolattartás formái

- „Szülős" beszoktatás (a szülők megismerik az óvodai életet és megkönnyítik a beilleszkedést)
- Napi tájékoztatás (rövid párbeszéd, lényeges információk átadása)
- Fogadóórák (négyszemközti találkozások, információ csere)
- Szülői értekezletek
- Szülői megbeszélések (együttes találkozások, közös gondolkodás, javaslatok, vélemények)
- Ünnepeken való részvétel (rendezvényeinken segítőtársként vegyenek részt, jelenlétükkel emelik az ünnep hangulatát, gyermekeikkel az óvoda dolgozóival osztoznak az ünnep örömében)
- Óvodai piknikek szervezése
- Kirándulások (a szülők segítségére számítunk)

TÁRSINTÉZMÉNYEKKEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS

Óvodák közötti kapcsolattartás

- Egymás munkájának megismerése
- Információ- és tapasztalatcsere
- Szakmai napok szervezése
- Ötletbörze

A folyamatos információáramlás elengedhetetlen feltétele a megfelelő szakmai pedagógiai működésnek, fejlődésnek.
A kapcsolattartás másik konstruktív módja a szervezetek, hálózatok rendszerébe történőbelépés.

Óvoda-bölcsőde kapcsolat

Törekszünk a város bölcsődéivel a jó partnerkapcsolat alakítására, hogy ismerjék óvodánkat és

szívesen ajánlják a szülőknek.

A kapcsolattartás formái

- Igazgatók közötti kapcsolattartás, információcsere az átadott gyermekekről
- Bölcsődei szülői értekezleten való részvétel, szülők informálása
- A gyermekek nyomon követése az óvoda kezdő szakaszában a kisgyermeknevelők részéről

Óvoda-iskola kapcsolat

A város általános iskoláival általában jó az óvoda kapcsolata. Törekednünk kell egymás nevelési céljainak, a nevelés, fejlesztés tartalmi megvalósulásának kölcsönös megismerésére, így tudjuk biztosítani a gyermekek folyamatos, zavartalan személyiségfejlődését.

A kapcsolattartás formái:

- Kapcsolattartás az első osztályos tanítónőkkel
- Nagycsoportosok iskolalátogatás
- Első osztályos tanítók kilátogatása a nagycsoportosokhoz
- Az első osztályos tanítónők szemléletváltásának elősegítése, az óvoda helyi pedagógiai programjának ismertetésével. (Azért, hogy valóban a gyermek meglévő képességeit figyelembe vevő tanítás valósuljon meg, szemben az életkori követelményekkel.)
- Iskolai beilleszkedés tapasztalatainak megbeszélése.
- Tájékoztatás az iskolába készülő gyermekek szülei részére – szülők iskolaválasztással kapcsolatos gondjainak segítése, megkönnyítése.
- Az óvónők iskolalátogatása, az adott gyermekek fejlődésének nyomon követése érdekében.

ÓVODA KAPCSOLATA A FENNTARTÓVAL

A kapcsolattartásban fontos helyen áll a fenntartó önkormányzat. Budaörs oktatásikoncepciójának ismerete meghatározza munkánkat. A jó kapcsolat, megfelelő információáramlás fontos szerepet játszik intézményünk megítélésében, segítésében.
Kapcsolattartás az óvoda igazgatóján keresztül.

Területei:

- Az intézmény működtetése, működési feltételek biztosítása
- Intézményi dokumentumok átdolgozása, jóváhagyása
- Tervek, beszámolók elfogadása, jóváhagyása
- Intézményfejlesztési koncepció kidolgozása
- Pályázati tevékenység
- Részvétel közös programokon

ÓVODÁNK KAPCSOLATOT TART AZ ALÁBBI INTÉZMÉNYEKKEL

- Pedagógiai Szakszolgálat
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Hintalovon Alapítvány
- Rendőrség
- Egészségügyi szervek: védőnő, gyermekorvos, gyermekfogász, NNK

ÓVODA – KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK

A gyermekek sokszínű fejlesztése érdekében különböző élményt nyújtó programok szervezésére van szükség. Ennek érdekében figyelemmel kísérjük a város keretein belül a **Jókai Mór Művelődési Ház** és a **Városi Ifjúsági Klub**, valamint a **Gróf Bercsényi Zsuzsanna Városi Könyvtár**, budapesti viszonylatban pedig az **Budapest Bábszínház, Táncművészeti Főiskola, MÜPA** és a **múzeumok** programjait.

16. PROGRAM TERVEZÉSE

A PROGRAMUNKHOZ KAPCSOLÓDÓ SZAKMAI DOKUMENTUMOK:

- Az óvoda éves pedagógiai munkaterve, mely összefűzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.
- Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik az oviKrétán.
- Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése, az egyéni személyiség dokumentáció vezetése az oviKrétán.
- Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat,javaslatokat.
- Egyéni fejlődésű gyermekek esetében fejlesztési tervet készít a fejlesztő-, gyógypedagógus
- A Pedagógiai Programunk - heterogén vagy homogén csoportban is megvalósítható.
- A csoportnapló tartalma.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését az óvodapedagógus által készített feljegyzések, dokumentumok szolgálják, mely a szülők számára elérhető, digitális oviKréta felületen kerül rögzítésre.

Csoportnapló: a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.
Tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési tervet,
- a tervezett programokat és azok időpontjait,
- szervezési feladatokat
- a tematikus tervet, mely tartalmazza a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat (verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, tánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ megismerése) és a megismeréseket,
- a hivatalos látogatásokat.
- feljegyzést a csoport életéről

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentum: minden gyermekről fejlődési naplót

vezetünk az oviKréta felületén évi két alkalommal. Ezen kívül rögzítjük a szülő által kitöltött anamnézist, a megfigyelések tapasztalatait, a fejlettségi szint alakulását, a gyermekkel foglalkozó szakemberek, segítő szakhálózat tevékenységét, a velük folytatott megbeszéléseket, intézkedéseket, fogadó órákat.
A gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk.

Szakmai és működéshez szükséges dokumentumok:
Alapító okirat
Pedagógiai Programja
SZMSZ
Házirend
Éves munkaterv és beszámoló
Óvodai törzskönyv
Óvodai nevelés országos alapprogramja
Továbbképzési terv
OviKréta: éves munkaterv, tematikus tervek, csoportnapló, gyermek fejlődését nyomon követő dokumentum, mulasztási napló

17. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételikérelmek elbírálásánál,
- az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelmény támasztás során,c.) a teljesítmények értékelésénél,
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során,e.) a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során,
- f.) az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Létrehoztuk a +1 programot, mellyel a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek programokon való részvételének támogatási lehetőségét céloztuk meg a szülői közösség bevonásával.

18. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával,

szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségünknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják.

Szervezési feladatok

- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- A szülők munkába járását lehetővé tévő nyitvatartás kialakítása

Nevelőtestület együttműködése (rendszeres teammunka valamennyi munkatársrészvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtássalkapcsolatos tevékenység

- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédiai vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen azalábbiakkal

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- Gyermekjóléti és családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)

Óvoda-iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése,megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotás vágy szükséges szintjének kialakítása)

- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon.
- Egyéni beszélgetések, gyermeknevelléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Márton-nap, Adventi teadélután, Anyák napja, Évzáró, Évzáró kerti parti, Ballagás, Lombfesztivál)

Várható hatások, eredmények

- A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.
- A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

19. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Farkasréti Pagony Óvoda Pedagógiai Programjának érvényességi ideje a kihirdetéstől lép életbe és visszavonásig érvényes, határozatlan időre szól.

A Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata:

- A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- A Pedagógiai Program hatékonyság és beválás vizsgálatára az igazgatói megbízás negyedik évében kerül sor.
- A fenntartó értékeli az intézmény Pedagógiai Programjának végrehajtását, a pedagógiai-szakmai munka eredményességét.
- Az óvodapedagógusok szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén, írásban (az éves beszámolóban) értékelik a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok/feladatok megvalósulását.

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- Az óvodába járó gyermekek szocio-kultúrális környezete nagymértékbe megváltozik
- A program beválásának eredményvizsgálatai szükségessé teszik a program módosítását.
- A mindenkori törvényi előírások megváltozása.
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás esetén.

A Pedagógiai Program módosítása - A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:

- óvodaigazgató
- a nevelő testület bármely tagja
- szakmai munkaközösség
- Szülői Szervezet
- az óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program módosítása a nevelőtestület közreműködésével az igazgató által készült, a fenntartó hagyja jóvá felterjesztést követő harminc napon belül.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala:

- A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A dokumentum egy-egy példánya a következő helyeken tekinthető meg:
  - óvoda honlapján
  - az intézmény igazgatójánál

Tájékoztatás a Pedagógiai Programról:

- Az újonnan belépő gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodaigazgató vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a Pedagógiai Program tartalmáról. Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodaigazgató vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda Pedagógiai Programjáról, mely az óvoda honlapján folyamatosan, az óvodaigazgatói irodában megtekinthető.
- A fentieken túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az intézmény igazgatójától, az igazgató helyettesétől és a csoportos óvodapedagógusoktól.
- A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor feltehet az intézmény igazgatójának, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra. Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviseletére jogosult személyektől.

Budaörs, 2026. szeptember 4.

FARKASRÉTI PAGONY ÓVODA * 2040 Budaörs, Farkasréti út 52. *
Ph.

Szili Orsolya
igazgató

20. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Farkasréi Pagony Óvoda Pedagógiai Programját

Készítette:

Az intézmény igazgatója a Nevelőtestület bevonásával:

Ph.

Szili Orsolya
igazgató

Budaörs, 2026. szeptember 4.

Elfogadta:

A Nevelőtestület nevében:

Budaörs, 2026. szeptember 10.

Farkasréti Pagony Óvoda
OM 032750
2040 Budaörs, Rózsa utca 17. 1. emelet
Tel: 06/23 440-721
Mobil: 06 20 462-0830
E-mail: vezeto@pagonyovi.hu

Jegyzőkönyv

Időpontja: 2026.09.11.
Helye: Farkasréti Pagony Óvoda
Résztvevők: Nevelőtestület, a jelenléti ív szerint
Téma: Házirend, SZMSZ, PP megismerése, elfogadása
Jegyzőkönyv vezető: Laszlovszki Ilona
Jegyzőkönyv hitelesítő: Benkő Anita

Szili Orsolya igazgató, mint az értekezlet levezető elnöke a Nevelőtestület felé a jegyzőkönyv vezetésére Laszlovszki Ilonát, hitelesítésre Benkő Anitát javasolta. A jelöléseket a Nevelőtestület nyílt szavazással, egyhangúlag elfogadta.

A levezető elnök megállapította, hogy a Farkasréti Pagony Óvoda Nevelőtestülete határozatképes: jelenléti ív szerint a Nevelőtestület több, mint fele jelen van.

A levezető elnök javaslatot tett a napirendi pontokra:

1. Szervezeti és Működési Szabályzat megismerése és elfogadása
2. Házirend megismerése, elfogadása
3. Pedagógiai Program megismerése elfogadása

A napirendi pontokra vonatkozó javaslatot a Nevelőtestület módosítás nélkül, egyhangúlag elfogadta.

1. A Farkasréti Pagony Óvoda Nevelőtestülete a Szervezeti és Működési Szabályzatot előzetesen online megkapta és megismerte. A Nevelőtestület nyílt szavazás keretében egyhangúlag, hozzászólás nélkül elfogadta.

2. A Farkasréti Pagony Óvoda Nevelőtestülete a Házirendet előzetesen online megkapta és megismerte.

   A Nevelőtestület kérte, a gyermekkel kapcsolatos egészségügyi szabályok fejezet kibővítését a megbetegedés tüneteinek felsorolásával.

Ezután a Nevelőtestület nyílt szavazás keretében egyhangúlag, hozzászólás nélkül elfogadta.

3. A Farkasréti Pagony Óvoda Nevelőtestülete a Pedagógiai Programot előzetesen online megkapta és megismerte. A Nevelőtestület nyílt szavazás keretében egyhangúlag, hozzászólás nélkül elfogadta.

A dokumentumokat a képviselők aláírásukkal hitelesítették.
Kihirdetés napjától visszavonásig érvényben vannak.

Budaörs, 2026.09.11.

.....
jegyzőkönyvvezető

.....
óvodaigazgató

.....
jegyzőkönyv hitelesítő

Jelenléti ív

Esemény megnevezése:

- Nevelőtestületi értekezlet: SZMSZ, PP, Házirend megismerése, elfogadása

Időpontja: 2026. 09. 11.

Helyszín: Farkasréti Pagony Óvoda

	Név	Aláírás
1.	SZILI ORSOLYA	Szili Orsolya
2.	PÁL ZSUZSANNA	Pál Zsuzsanna
3.	SOHAJDÁNÉ SZ. ANIKÓ	Sohajdáné Sz. Anikó
4.	BENKŐ ANITA	Benkő Anita
5.	CSERCSA-BUJDOSÓ PETRA	Csercsa-Bujdosó Petra
6.	KOVÁCH ENIKŐ	Kovách Enikő
7.	VADNAI LÍVIA	Vadnai Lívia
8.	VODILA GRÉTA	Vodila Gréta
9.	JENYHE KATALIN	Jenyhe Katalin
10.	VÉMETH SZILVIA	Vémeth Szilvia
11.	Fördös-Szabó Barbara	
12.	BÁRDUE KOVÁCS KRISZTINA	
13.	BORDÁS ENIKŐ	Bordás Enikő
14.	BÉKÉSI LILI	Békési Lili
15.	REJTŐ EMESE	